

Dŵr Cymru
Welsh Water

Cynllun Sicrwydd Terfynol 2018/19

dwrcymru.com

CYNLLUN SICRWYDD TERFYNNOL

Pwy ydym ni

Dŵr Cymru yw'r chweched cwmni mwyaf o'r 11 cwmni dŵr a dŵr gwastraff a reoleiddir yng Nghymru a Lloegr. Mae Dŵr Cymru yn unigryw ymhlith cwmnïau cyfleustodau yn y DU - Glas Cymru Cyfyngedig, cwmni 'nid er elw', cyfyngedig drwy warant, sy'n berchen arnom. Rydym yn darparu gwasanaeth hanfodol ac, fel gwarcheidwaid y diwydiant dŵr yn ein hardal, rydym yn gyfrifol am ddiogelu'r amgylchedd a darparu gwasanaeth dibynadwy o ansawdd uchel i'n cwsmeriaid.

RYDYM YN GWMNI DŴR NID ER ELW.

NID OES GENNYM GYFRANDDALWYR, SY'N GOLYGU EIN BOD YN GWARIO POB CEINIOG AR OFALU AM EICH DŴR A'R AMGYLCHEDD.

Rydym yn cadw dros dair miliwn o bobl yn iach bob dydd gyda dŵr diogel, dibynadwy, ac yn mynd â dŵr gwastraff i ffwrdd i'w lanhau cyn ei ddychwelyd yn ddiogel i'n hafonydd a'n moroedd hardd.

Rydym yn gwasanaethu cwsmeriaid yn y rhan fwyaf o Gymru, Swydd Henffordd a rhai cymunedau ar hyd y ffin â Lloegr.

THE AREA WE SERVE

Ein gweledigaeth

Mae'n rhaid i gwsmeriaid allu bod yn hyderus bod y gwasanaethau hanfodol a ddarperir gennym yn ddiogel ac o'r safon uchaf. Gwyddom fod pobl yn dibynnu arnom i wneud y peth iawn ar eu rhan. Dyna pam rydym yn rhoi cwsmeriaid yn gyntaf. Maent wrth wraidd popeth a wnawn.

Byddwn yn ennyn ymddiriedaeth ein cwsmeriaid bob dydd drwy ddarparu gwasanaethau hanfodol o ansawdd uchel sy'n diogelu iechyd ein cwsmeriaid, ein cymunedau a'r amgylchedd o'n hamgylch.

Ein gwerthoedd

Rydym yn falch o roi ein cwsmeriaid yn gyntaf. Rydym yn anelu at ragoriaeth ym mhopeth a wnawn. Rydym bob amser yn agored i syniadau newydd ac yn herio ein hunain i ddod o hyd i ffyrdd gwell o weithio. Rydym yn gwneud ein gwaith yn ddiogel ac nid ydym yn torri corneli. Mae bod yn onest, hyd yn oed pan fydd pethau yn anodd, yn golygu y gall ein cydweithwyr a'n cwsmeriaid ymddiried ynom i wneud y peth iawn bob amser. Drwy fyw yn ôl y gwerthoedd hyn, bob dydd, byddwn yn ennyn ymddiriedaeth ein cwsmeriaid.

Y ddogfen hon

Ym mis Mehefin 2015 cyhoeddodd Ofwat ganllawiau ar ei Fframwaith Monitro Cwmnïau - nododd y canlynol:

"Mae'r Fframwaith Monitro Cwmnïau yn adnodd i herio pob cwmni i ddarparu gwybodaeth ddibynadwy, amserol ac sy'n briodol i'r gynulleidfa i gwmnïau a rhanddeiliaid ac yn gorfodi cwmnïau i drafod y sicrwydd data sydd ganddynt ar waith yn dryloyw â chwsmeriaid a rhanddeiliaid".

Bob blwyddyn, mae Ofwat yn gosod cwmnïau mewn categorïau sef hunansicrwydd, sicrwydd wedi'i dargedu neu sicrwydd rhagnodedig. Ym mis Ionawr 2019, cawsom ein **dyrchafu** i'r **categori hunansicrwydd**.

"Mae Dŵr Cymru dangos y lefel uchel gyson sydd ei hangen mewn cwmni "hunansicrwydd" a gwnaethant fodloni'r meini prawf i gael eu dyrchafu i'r categori hunansicrwydd. Rydym wedi edrych ar ba mor dda mae'r cwmni wedi perfformio i gyflawni ein disgwyliadau ar gyfer pob un o'n hasesiadau."

Mae Ofwat wedi dod i'r casgliad ein bod yn gallu darparu gwybodaeth gywir a dibynadwy sy'n rhoi ffydd a hyder i rhanddeiliaid. Ein dyhead yw cadw'r statws hunansicrwydd.

Mae Fframwaith Monitro Cwmnïau Ofwat yn nodi nad oes angen i'r cwmnïau yn y categori hunansicrwydd gyhoeddi cynlluniau sicrwydd. Fodd bynnag, rydym yn ystyried sicrwydd fel rhan o'n rhaglen gwella parhaus ac mae'n rhan bwysig o'n gweithgareddau o ddydd i ddydd felly rydym yn bwriadu parhau i ymgynghori â rhanddeiliaid a chyhoeddi cynllun sicrwydd terfynol fel y gwnaethom mewn blynyddoedd blaenorol.

Ein nod cyffredinol yw sicrhau bod y data a'r wybodaeth a gyhoeddir gennym yn gywir ac yn ddibynadwy. Byddwn yn parhau i ymgysylltu â'n rhanddeiliaid allweddol er mwyn deall y wybodaeth y maent yn ei defnyddio ac yn dibynnu arni fel y gallwn deilwra ein gweithgareddau sicrwydd yn unol â hynny.

Rydym yn ceisio sicrhau y caiff ein dogfennau eu hysgrifennu mewn fformat sy'n hawdd i'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid ei ddeall ac rydym hefyd wedi trafod yr agwedd hon â nhw i weld a oes modd gwneud mwy o welliannau.

Rydym eisoes wedi nodi unrhyw risgiau a allai effeithio ar ein gallu i ddarparu gwybodaeth y gall ein cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid ymddiried ynddi. Gelwir hyn yn Ddatganiad o Risgiau, Cryfderau a Gwendidau. Cafodd y datganiad hwn ei gynnwys yn y [Cynllun Sicrwydd Drafft](#) a gyhoeddwyd ar gyfer ymgynghoriad ym mis Tachwedd 2018.

Mae ein Cynllun Sicrwydd Terfynol yn nodi'r camau sydd angen eu cymryd, yn ein barn ni, er mwyn mynd i'r afael â phob un o'r risgiau a'r gwendidau a nodwyd gennym. Rydym wedi ystyried yr adborth a dderbyniwyd o'r ymgynghoriad ac wedi gwrandao ar farn rhanddeiliaid drwy ymgorffori rhai meysydd newydd i'r Cynllun Sicrwydd Terfynol hwn.

Rydym wedi cynnwys tabl sy'n crynhoi'r newidiadau perthnasol i'r Cynllun Sicrwydd Terfynol hwn o gynlluniau 2016/17 a 2017/18 - (Gweler Atodiad 1).

Cynnwys

1.	CRYNODEB GWEITHREDOL	4
2.	SUT MAE GWEITHGARWCH YMGYSYLLTU Â RHANDDEILIAID WEDI DYLANWADU AR EIN CYNLLUN SICRWYDD	6
3.	EIN FFRAMWAITH MONITRO CWMNIAU	13
4.	CYNLLUN SICRWYDD TERFYNOL AR GYFER 2018/19	17
4.1	Adroddiad Perfformiad Blynnyddol (2018/19)	19
4.2	Mesurau Perfformiad (Cymhellion Cyflawni Canlyniadau)	23
4.3	Adrodd cylchrannol	25
4.4	Cynlluniau Taliadau	27
4.5	Cyhoeddiadau ar y wefan.....	29
4.6	Cynllun Busnes Adolygiad Prisiau 2019.....	31
4.7	Gwybodaeth am y Farchnad Bioadnoddau	33
4.8	Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr a Gwybodaeth am y Farchnad	34
4.9	Adroddiadau Ariannol Statudol.....	37
4.10	Cyfoeth Naturiol Cymru – Tablau Cydymffurfio (MD109)	39
4.11	Perfformiad, Arferion a Pholisïau Talu	41
4.12	Ymgysylltu â Chwsmeriaid	43
4.13	Ein Gwasanaethau â Blaenoriaeth i Gwsmeriaid sy'n Agored i Niwed	44
4.14	Adrodd i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr	46
4.15	Cydnherthedd Corfforaethol.....	48
4.16	Cydnherthedd Ariannol	50
4.17	Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data (GDPR)	51
4.18	Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau.....	52
4.19	Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu	54
5.	Y CAMAU NESAF	56
ATODIAD 1	Newidiadau perthnasol ers cynllun 2016/17	57
ATODIAD 2	Matrics Risg Effaith a Thebygolrwydd – Gweithgareddau Eraill	60
ATODIAD 3	Matrics Risg Effaith a Thebygolrwydd – Mesurau Perfformiad.....	61

1. CRYNODEB GWEITHREDOL

Rydym yn gwerthfawrogi'r ymgysylltiad rydym yn ei gael gyda'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid a'n her yw rhoi gwybodaeth gywir, dibynadwy, amserol a phriodol iddynt. Wrth baratoi'r ddogfen hon, rydym wedi ymgysylltu â'n rhanddeiliaid allweddol er mwyn sicrhau bod ein cynlluniau yn cwmpasu'r wybodaeth sy'n bwysig iddynt ac y bydd y sicrwydd arfaethedig yn rhoi hyder iddynt fod y wybodaeth rydym yn ei chyhoeddi yn gywir ac yn gyflawn.

Gwnaethom ofyn iddynt hefyd p'un a oedd y ddogfen yn hawdd ei darllen a ph'un a oedd modd ei gwella mewn unrhyw ffordd.

Mae'r ddogfen hon yn egluro sut rydym yn nodi unrhyw risgiau sy'n ymwneud â'r wybodaeth a gyhoeddir gennym, sut yr eir i'r afael â'r risgiau hyn a sut rydym yn rhoi sicrwydd.

Defnyddiwyd y canlyniadau o'n dadansoddiad o risgiau, cryfderau a gwendidau i ddatblygu Cynllun Sicrwydd Drafft ar gyfer 2018/19. Fel mewn blynyddoedd blaenorol, roedd y Cynllun Sicrwydd Drafft yn cynnwys amrywiaeth eang o gamau rheoli a lliniaru a gynlluniwyd er mwyn sicrhau bod cwsmeriaid a rhanddeiliaid yn gallu ymddiried yn y wybodaeth a gyhoeddir gennym.

Rhoddir crynodeb o'r allbynnau o'n hymgyngoriad cyhoeddus ym mis Tachwedd 2018 yn adran 2 ac rydym yn egluro sut rydym wedi mynd ati i ystyried y sylwadau a dderbyniwyd. Roedd pob un o'r rhanddeiliaid allweddol y gwnaethom ymgysylltu â nhw yn gadarnhaol ynghylch y ddogfen a'r prosesau a ddilynwyd. Gwnaed rhai awgrymiadau adeiladol ynglŷn â gwella'r cynllun ymhellach ac rydym wedi'u hystyried.

Yn Adran 3, rhoddir rhagor o wybodaeth am y ffordd y cymhwysir ein Fframwaith Monitro Cwmnïau ac, yn benodol, rydym yn egluro sut y cymhwyswyd elfennau allweddol o'r Fframwaith, megis cymhwyso egwyddorion sicrwydd cadarn, perchenogaeth ac atebolrwydd clir, llywodraethu effeithiol a thryloywder ac atebolrwydd.

Mae Adran 4 yn cynnwys ein Cynllun Sicrwydd Terfynol yn seiliedig ar risg. Rhan hanfodol o hyn yw cyflwyno adroddiadau ar berfformiad sy'n ymwneud â'r mesurau hynny (ariannol ac anariannol) sy'n rhan o'n Cynllun Cymhellion Cyflawni Canlyniadau. Mae hyn yn cynnwys y Mesurau Llwyddiant ym Mhenderfyniad Terfynol Ofwat 2014. Rydym yn cyflwyno adroddiadau ar y rhain mewn Adroddiad Perfformiad Blynyddol a gyhoeddir bob mis Gorffennaf.

At hynny, rydym yn cymhwyso'r Fframwaith at ddata rheoliadol y rhoddir sylw iddynt mewn mannau eraill. Y llynedd, nodwyd sawl maes adrodd rheoliadol newydd a chafodd y meysydd hynny eu cynnwys yn ein Cynllun Sicrwydd. Eleni, fel rhan o raglen wella barhaus, rydym wedi adolygu'r gweithgareddau hyn ac wedi ychwanegu sawl maes newydd.

Yn Adran 4, rydym yn rhestru pob maes a gwmpeisir gan y Cynllun Sicrwydd Terfynol ac yn cynnwys y wybodaeth ganlynol

- Gwybodaeth gefndirol a pham bod y maes penodol wedi'i gynnwys yn y Cynllun Sicrwydd Terfynol hwn;
- Rhestr o'r camau rheoli a lliniaru sydd ar waith; a
- Ar gyfer y meysydd hynny a oedd yn rhan o'r Cynllun Sicrwydd Terfynol ar gyfer 2017/18, y gwelliannau a wnaed yn ystod y flwyddyn neu, os ydynt yn feysydd newydd, y gwelliannau y bwriedir eu gwneud.

O ganlyniad i'r gwaith o ddadansoddi risgiau, cryfderau a gwendidau, yr adborth a gafwyd gan rhanddeiliaid allweddol fel rhan o'r ymgynghoriad, a chan ystyried y camau rheoli a lliniaru sydd ar waith gennym, rydym yn fodlon bod y Cynllun Sicrwydd Terfynol hwn yn mynd i'r afael â'r holl risgiau y gwyddys amdanynt a'n bod mewn sefyllfa dda i roi sicrwydd ynglŷn â'r data perthnasol. Drwy fabwysiadu'r dull

gweithredu hwn, gallwn sicrhau y gall cwsmeriaid a rhanddeiliaid gael lefel uchel o ymddiriedaeth ynom a'u bod yn hyderus bod y wybodaeth a gyhoeddir gennym yn gywir ac yn ddibynadwy o hyd.

2. SUT MAE GWEITHGARWCH YMGYSYLLTU Â RHANDDEILIAID WEDI DYLANWADU AR EIN CYNLLUN SICRWYDD

Ym mis Mehefin 2015, cyflwynodd Ofwat y Fframwaith Monitro Cwmnïau ar gyfer y cyfnod 2015/20 er mwyn sicrhau y gall rhanddeiliaid ddibynnu ar y wybodaeth a ddarperir gan gwmnïau dŵr. Mae'r fframwaith yn ei gwneud yn ofynnol i bob cwmni ddarparu'r canlynol:

- cymeradwyo'r gweithgareddau sicrwydd a ddarperir yn glir;
- tryloywder llawn ar y gweithdrefnau archwilio; a
- a chrynodeb o ganlyniad y sicrwydd.

Dŵr Cymru oedd yr unig gwmni i gael ei ddyrchafu i'r categori hunansicrwydd yn 2019, a dim ond dau gwmni a lwyddodd i gyflawni'r statws hwn eleni. Er bod hyn yn golygu bod angen i ni fodloni'r gofynion sicrwydd gofynnol, mae gennym yr hawl i benderfynu ar y trefniadau sicrwydd ychwanegol rydym yn eu rhoi ar waith.

Mae categori hunansicrwydd Ofwat yn gofyn i ni fodloni'r gofynion canlynol:

Gofynion Ofwat	Beth rydym wedi ei wneud i fodloni'r gofynion
Gofyn i gwmnïau lunio Adroddiad Perfformiad Blynyddol. Bydd hyn yn cynnwys: 1. adroddiadau ariannol rheoliadol; 2. rheoli prisiau ac adroddiadau cylchranol ychwanegol; 3. crynodeb o berfformiad; 4. gwybodaeth reoleiddiol ychwanegol; a 5. lefel sylfaenol o adroddiadau a sicrwydd a nodir yn y Canllawiau Cyfrifyddu Rheoliadol. Rhaid i'r cwmnïau yn y tri chategori sicrhau bod adrannau 1 a 2 o'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn cynnwys barn archwilio ariannol o leiaf. Ar gyfer yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol, rydym yn disgwyl i bob cwmni gynnwys crynodeb o'u cynllun sicrwydd, canfyddiadau sicrwydd ac ymateb y cwmni neu ddolenni sy'n arwain atynt. Dylai'r holl gwsmeriaid a'r rhanddeiliaid allu cael gafael arnynt. Rhaid i gwmnïau gyhoeddi eu cynlluniau taliadau bob blwyddyn a darparu (a chyhoeddi) datganiad sicrwydd gan eu Byrddau Cyfarwyddwyr ynglŷn â'u cynlluniau taliadau.	Rydym wedi cyhoeddi ein Hadroddiad Perfformiad Blynyddol erbyn y dyddiad a osodwyd gan Ofwat bob blwyddyn. Mae ein Hadroddiadau Perfformiad Blynyddol ar gyfer 2016/16 ar gael ar ein gwefan yma. Mae adroddiad yr Archwilwyr Ariannol annibynnol ar dudalen 7 o'n Adroddiad Perfformiad Blynyddol ar gyfer 2017/18 (rhan 1) yma. Mae ein tudalen gwe ar gyfer y Fframwaith Sicrwydd yn cynnwys gwybodaeth am ein holl weithgareddau sicrwydd yma. Mae'r adran Taliadau ar ein gwefan yn cynnwys ein cynlluniau taliadau presennol a blaenorol a gellir gweld datganiad sicrwydd ein Bwrdd yma.
Yn ystod y flwyddyn adrodd, rhaid i bob Bwrdd gadarnhau ei fod wedi cydymffurfio â'i holl rwymedigaethau statudol, trwydded a	Rydym wedi cyhoeddi datganiad Bwrdd blynyddol yn cadarnhau ein bod wedi cydymffurfio â'r holl

Gofynion Ofwat	Beth rydym wedi ei wneud i fodloni'r gofynion
rheoleiddiol a'i fod yn cymryd camau priodol i reoli a/neu leihau'r risgiau y mae'n eu hwynebu.	rwymedigaethau statudol, trwydded a rheoleiddiol. Gellir gweld y datganiad hwn yma .
Bydd y cwmni yn sicrhau bod y gweithdrefnau archwilio a roddwyd ar waith mewn perthynas â sicrhau data yn dryloyw.	Mae ein tudalen gwe ar gyfer y Fframwaith Sicrwydd yn cynnwys gwybodaeth am ein holl weithgareddau sicrwydd yma .
Bydd y cwmni yn rhoi crynodeb o ganlyniad y sicrwydd data a gyflawnwyd.	Rydym yn cyhoeddi ein crynodeb llawn o'n sicrwydd data ar ein gwefan. Gellir gweld y crynodeb ar gyfer 2017/18 yma .

Rydym yn cefnogi dull gweithredu Ofwat o ran y Fframwaith Monitro Cwmnïau – ni allwn ddisgwyl adeiladu a chynnal ymddiriedaeth ein cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid os nad ydym, yn gyntaf, yn deall a oes ganddynt unrhyw bryderon, a cheisio mynd i'r afael â nhw. Er mwyn ein helpu yn y broses hon, rydym wedi datblygu [Protocol Ymgysylltu â Rhanddeiliaid](#).

Mae'r gweithgareddau sicrwydd a gyflawnir gennym ar bob cam o'r broses a'r ffordd rydym yn ymgysylltu â rhanddeiliaid er mwyn sicrhau bod y wybodaeth a ddarparwn yn ddefnyddiol ac yn berthnasol i'w hanghenion yn allweddol i'n Fframwaith Monitro Cwmnïau.

Yn ystod yr ymarfer ymgynghori, gwnaethom ymgysylltu'n rhagweithiol ag amrywiaeth o randdeiliaid allweddol yn ogystal â pharatoi pecynnau cyflwyno yn nodi ein fframwaith sicrwydd data.

Ystyriwyd yr adborth a gawsom o'r ymgynghoriad ar ein Datganiad o Risgiau, Cryfderau a Gwendidau a'n Cynllun Sicrwydd Drafft ar gyfer 2018/19, a gyhoeddwyd ar ein gwefan ym mis Tachwedd 2018. Ym mis Ionawr 2019, cawsom ein dyrchafu i'r categori hunansicrwydd, ac mae Fframwaith Monitro Cwmnïau Ofwat yn nodi bod y cwmnïau yn y categori hwn wedi dangos y gall cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill ymddiried yn y wybodaeth y maent yn ei darparu a chael hyder ynddynt - felly mae ganddynt lai o ofynion i ddarparu sicrwydd. Er hyn, rydym wedi penderfynu cadw'r holl brosesau sydd wedi ein helpu i gyrraedd y sefyllfa gadarn hon ac a arweiniodd at y statws hunansicrwydd hwn. Rydym wedi gwrando ar randdeiliaid ac wedi ystyried awgrymiadau bod rhai meysydd newydd yn cael eu hychwanegu drwy eu cynnwys yn y Cynllun Sicrwydd Terfynol.

Mae ein Grŵp Herio Cwsmeriaid yn helpu i sicrhau bod cwsmeriaid, nawr ac yn y dyfodol, wrth wraidd y ffordd rydym yn gweithredu. Mae darparu her annibynnol ychwanegol ac adolygu ein data yn rhan allweddol o rôl y Grŵp Herio Cwsmeriaid. Rydym yn ymrwymedig i weithio gyda'r Grŵp Herio Cwsmeriaid er mwyn sicrhau y gall herio'r cwmni a rhoi barn annibynnol ar ansawdd gweithgarwch ymgysylltu cwmni â chwsmeriaid a'r graddau y mae canlyniadau'r gweithgarwch ymgysylltu hwn yn llywio prosesau gwneud penderfyniadau.

Rhennir gwybodaeth yn rheolaidd â'r Grŵp, er mwyn ei alluogi i adolygu a herio'r cynnydd rydym wedi'i wneud o ran cyflawni ein hymrwymyiadau perfformiad.

Cynhaliwyd trafodaethau ar wahân hefyd â Chadeirydd y Grŵp, lle y rhannwyd ein meddylfryd ac eglurwyd y dull gweithredu rydym yn ei gymryd yn llawn.

Byddwn yn parhau i weithio gyda'r Grŵp Herio Cwsmeriaid i ddatblygu ein prosesau adrodd ar berfformiad er mwyn sicrhau eu bod yn bodloni gofynion cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill.

Rydym wedi cynnal trafodaeth agored a chadarnhaol gyda Llywodraeth Cymru hefyd. Gwnaeth hyn ein galluogi i feithrin dealltwriaeth well o'r hyn yr hoffem ei weld ac rydym wedi ystyried eu sylwadau a'u

hawgrymiadau wrth lunio'r cynllun terfynol hwn. Er enghraifft, gwnaethom drafod Seiber-Ddiogelwch, ond gan ein bod yn gweithio tuag at gyflawni achrediad ISO 27001 ar gyfer ein rheolaethau diogelwch gwybodaeth ac ardystiad Cyber-Essentials Plus, ystyriwyd nad oedd angen canolbwyntio ar Seiber-Ddiogelwch yn benodol yn y Cynllun Sicrwydd Terfynol hwn.

Rydym hefyd wedi darparu adborth ysgrifenedig yn diolch i unigolion am eu mewnbwn ac yn ymdrin â'r pwyntiau a wnaed a, lle y bo'n briodol, gan egluro sut rydym wedi ystyried y sylwadau hyn yn y Cynllun Sicrwydd Terfynol.

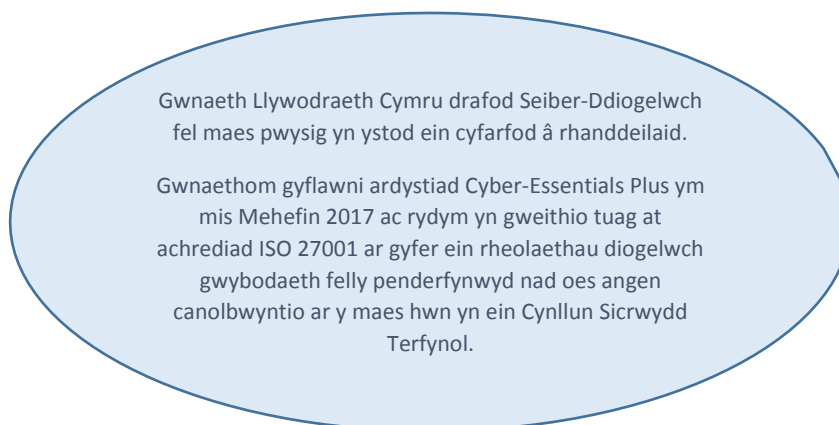
Ymhlith y sylwadau a gafwyd gan rhanddeiliaid roedd y canlynol:

Ffigur 1 – Sylwadau rhanddeiliaid

Y Grŵp Herio Cwsmeriaid

Llywodraeth Cymru

Cafwyd rhai awgrymiadau defnyddiol gan Gadeirydd y Grŵp Her Defnyddwyr ac rydym yn nodi ein dulliau o fynd i'r afael â nhw yn Ffigur 2.

Ffigur 2 - Awgrymiadau gan y Grŵp Her Defnyddwyr a sylwadau ynghylch sut rydym wedi mynd i'r afael â'r rhain.

Ymatebydd: Y Grŵp Herio Cwsmeriaid

"Hoffai'r Grŵp Her Defnyddwyr ategu pwysigrwydd yr amcan a nodwyd i ddarparu gwybodaeth sy'n "hawdd ei dilyn" a'i defnyddio ac sy'n galluogi cwsmeriaid i "ddeall sut rydym yn perfformio". Nid wyf yn tanamcangyfrif mai'r unig her yw darparu'r wybodaeth yn effeithiol ond hefyd ymgysylltu â chwsmeriaid yn rhagweithiol i gael sail cwsmeriaid hyddysg. Mae hyn yn greiddiol i ddiddordebau'r Grŵp Her Cwsmeriaid".

Sylwadau Dŵr Cymru:

Rydym yn cydweithio â'n tîm digidol mewnol ar hyn o bryd i greu dyluniad / cynllun newydd ar gyfer ein gwefan allanol a fydd yn ei gwneud hi'n haws i'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid gael gafael ar ein hadroddiadau. Rydym yn gweithio i sicrhau y bydd tudalennau'r wefan ar gael o fis Ebrill 2019.

Ymatebydd: Y Grŵp Herio Cwsmeriaid

"Mae cyfle penodol i'r cwmni arwain y ffordd o lunio adroddiadau ar fframwaith Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru). Mae'r cwmni eisoes wedi defnyddio'r fframwaith hwn yng nghynllun Dŵr Cymru 2050. Dylai'r broses o lunio adroddiadau blynyddol ddangos cynnydd yn erbyn y cynllun hwn a chyfraniad y cwmni i'r Nodau Llesiant cenedlaethol".

Sylwadau Dŵr Cymru:

Mae ein dull a nodir yng nghynllun Dŵr Cymru 2050 a'r datganiad cenhadaeth yn berthnasol i agenda polisi hirdymor Llywodraeth Cymru.

Fodd bynnag, gan nad yw Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 yn uniongyrchol gymwys i Dŵr Cymru gan nad ydym yn gorff cyhoeddus, mae ein Mesurau Llwyddiant PR19 presennol ac arfaethedig yn berthnasol i'r saith nod a nodir yn y Ddeddf.

Ymatebydd: Y Grŵp Herio Cwsmeriaid

"Rwyf hefyd yn croesawu'r crynodeb o'r trosolwg sy'n hawdd i gwsmeriaid a rhanddeiliaid ei ddeall ac sy'n rhoi hyder iddynt yn y ffordd y caiff y fframwaith adroddiadau ei lywodraethu".

Sylwadau Dŵr Cymru:

Yn dilyn yr adborth cadarnhaol hwn ar ddogfen y crynodeb o'r trosolwg ar gyfer ein cynllun drafft, rydym wedi creu dogfen derfynol sy'n cynnwys trosolwg o'r sicrwydd.

Mae tudalen ["Ein Fframwaith Sicrwydd"](#) ar ein gwefan yn cynnwys gwybodaeth am ein Fframwaith Monitro Cwmnïau yn ogystal â'r gyfres o ddogfennau sydd ar gael sy'n cynnwys gwybodaeth am ein perfformiad. Byddwn yn parhau i ddefnyddio'r dudalen hon i hysbysu cwsmeriaid a rhanddeiliaid o'r camau a gymerir gennym i roi sicrwydd ynghylch y data a nodir mewn cyhoeddiadau allweddol fel yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol.

Adborth gan Ofwat

Un o elfennau allweddol y Fframwaith yw lefel y sicrwydd sydd ei angen ar Ofwat yn ychwanegol at gynigion sicrwydd cwmnïau eu hunain. Ym mis Ionawr 2019, cyhoeddodd Ofwat ei drydydd asesiad blynyddol i nodi a ddylai cwmnïau symud rhwng y tri chategori canlynol:

- “hunansicrwydd”, mae cwmni yn defnyddio ei ddisgresiwn ei hun er mwyn rhoi sicrwydd y tu hwnt i'r gofynion sicrwydd cyffredin;
- “sicrwydd wedi'i dargedu”, mae cwmni yn colli ei ddisgresiwn o ran rhai meysydd sicrwydd y tu hwnt i'r gofynion sicrwydd cyffredin; neu
- “sicrwydd rhagnodedig”, mae cwmni yn colli ei ddisgresiwn o ran llawer o feysydd sicrwydd y tu hwnt i'r gofynion sicrwydd cyffredin.

Gwnaeth Ofwat asesu bod angen **dyrchafu** Dŵr Cymru i'r categori "hunansicrwydd" uchaf.

Gwnaethom ragori ar ddisgwyliadau Ofwat mewn dau o'r 11 maes asesu. Roedd yr amodau fel a ganlyn:-

- y Cynllun Sicrwydd; ac
- y Datganiad Risg a Chydymffurfiaeth.

Ffigur 3 – Sylwadau Ofwat

Cynllun Sicrwydd

"Gwnaeth cynllun sicrwydd y cwmni ragori ar ein disgwyliadau. Mae'r cwmni wedi llunio cynllun sicrwydd cadarn o'r ymarfer risgiau, cryfderau a gwendidau. Mae amlinelliad helaeth o sut y mae barn rhanddeiliaid a defnyddwyr wedi helpu i nodi'r meysydd a dargedwyd sydd angen sicrwydd. Mae'r tabl tair llinell o amddiffyniad yn nodi'r gweithgareddau a berfformiwyd o dan bob llinell, y risgiau a'r rheolaethau, swyddogaethau goruchwyllo a sicrwydd annibynnol yn bennaf. Disgrifir yr 11 maes a dargedwyd yn drylwyr o ran y gweithdrefnau sicrwydd amrywiol a ddefnyddir. Mae'r cynllun hefyd yn diweddar egwyddorion llywodraethu effeithiol, tryloywder ac atebolrwydd cyhoeddus a diwylliant y cwmni. Mae tabl yn yr atodiad yn nodi'r hyn sydd wedi newid yn glir o ran y meysydd a dargedwyd o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, ac yn egluro ac yn rhesymu'n dda.

Datganiad Risg a Chydymffurfiaeth

"Mae'r Bwrdd wedi darparu datganiad clir sy'n cadarnhau bod y cwmni yn deall ac yn cyflawni ei rwymedigaethau. Mae hefyd wedi cadarnhau bod gan y cwmni brosesau a systemau rheolaeth fewnol ddigonol ar waith i gyflawni'r rhwymedigaethau hynny a bod ganddo systemau a phrosesau ar waith i nodi, rheoli ac adolygu risgiau. Mae'r datganiad wedi'i gymeradwyo'n briodol ar ran y Bwrdd. Gwnaeth y cwmni ragori ar ein disgwyliadau gan fod llythyr gan gynghorydd technegol annibynnol y cwmni yn cyd-fynd â datganiad y Bwrdd yn crynhoi'r adolygiad a gwblhawyd ar y ffordd y mae'r cwmni'n asesu cydymffurfiaeth â'i rwymedigaethau. Mae hyn yn ddefnyddiol i gynyddu hyder rhanddeiliaid yn natganiadau'r Bwrdd".

Nodwyd mân bryderon mewn dau o'r asesiadau. Mae'r tabl isod yn nodi'r pryderon hyn ac yn egluro sut rydym wedi mynd i'r afael â'r naill a'r llall neu sut rydym yn bwriadu gwneud hynny.

Sylw Ofwat	<i>Ein hymateb</i>
Cynllun rheoli adnoddau dŵr a gwybodaeth am y farchnad Yn gyffredinol, roedd gennym rywfaif o bryderon am y maes hwn. Nid oedd y tablau cynllunio rheoli adnoddau dŵr drafft yn cynnwys yr holl wybodaeth sydd ei hangen i ddeall cynlluniau'r cwmni yn llawn. Fodd bynnag, gwnaethom ystyried hyn i fod yn broblem gyda'r ffordd y cawsant eu cyflwyno gan nad oedd y tablau data yn cysylltu â'r dehongliadau cywir, yn hytrach na phroblem sylweddol. Roedd naratif y cynllun yn egluro sefyllfa'r cwmni yn glir ond nodwyd anghysondebau rhwng y cynllun a'r tablau cynllunio: er enghraifft, cynigiwyd gostyngiad o 15% ar gyfer yr allwedd metrig lleihau gollyngiadau, ond nid oedd y ffigurau yn y tablau cynllunio yn cyd-fynd â hyn. Fodd bynnag, o ran arfer dda, dangoswyd llawer o weithgarwch ymgysylltu â chwsmeriaid a rhanddeiliaid wrth ddatblygu'r cynllun, yn ogystal â sicrwydd mewnol ac allanol a sicrwydd ar wybodaeth am y farchnad.	Roedd ymateb Ofwat mewn ymgynghoriad ynglŷn â Chynllun Rheoli Adnoddau Dŵr 19 Dŵr Cymru yn cyflwyno dau faes o bryder: ein strategaeth gollyngiadau hirdymor a masnachu mewn dŵr. Gwnaethom ddiweddar'u'r naratif yn y prif adroddiad a'r data yn y tablau cynllunio a gwybodaeth am y farchnad yn ein drafft diwygiedig o Gynllun Rheoli Adnoddau Dŵr 19 Dŵr Cymru a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru ym mis Medi 2018. Gweler adran 4.8.
Asesu Cost Yn gyffredinol, roedd gennym rywfaif o bryderon am y maes hwn. Roedd pob tablu asesu cost y cwmni yn gyflawn ac yn cynnwys yr holl ddata. Fodd bynnag, cafwyd sawl ymholiad na chawsant eu hegluro'n llawn gan y sylwadau ac arweiniodd nifer ohonynt at newid data. Roedd gan y cwmni fethodoleg rhannu cyfrifon ac roedd wedi'i asesu'n allanol.	I fynd i'r afael â phryderon/ymholiadau Ofwat y llynedd, rydym wedi gwella ein prosesau mewnol drwy gynnwys copi o'r ymholiadau ym "mhecynnau hyfforddi" perchennog y data eleni er mwyn atgyfnerthu pwysigrwydd darparu digon o sylwadau. Gweler adran 4.1.

Rydym hefyd wedi achub ar y cyfle i adolygu adborth Ofwat yn asesiad y Fframwaith Monitro Cwmnïau, yn ogystal â'r adborth a dderbyniwyd yn yr Asesiad Cychwynnol o Gynlluniau a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2019. Mae'r adborth hwn wedi ein helpu i wella ein Cynllun Sicrwydd Terfynol ymhellach gyda sawl gwelliant ychwanegol a grynhoir isod:

Roedd y gwelliannau pellach yn cynnwys yn y meysydd canlynol	Cyfeirnod	Asesiad y Fframwaith Monitro Cwmnïau	Adborth yr Asesiad Cychwynnol o Gynlluniau
4.1 Adroddiad Perfformiad Blyneddol (2018/19)	Gweler adran 4.1	✓	✓

Roedd y gwelliannau pellach yn cynnwys yn y meysydd canlynol	Cyfeirnod	Asesiad y Fframwaith Monitro Cwmnïau	Adborth yr Asesiad Cychwynnol o Gynlluniau
Mesurau Perfformiad (Cymhellion Cyflawni Canlyniadau)	Gweler adran 4.2	✓	
Cynllun Taliadau	Gweler adran 4.4	✓	
Cyhoeddiadau ar y Wefan	Gweler adran 4.5		✓
Cynllun Busnes Adolygiad Prisiau 2019	Gweler adran 4.6		✓

3. EIN FFRAMWAITH MONITRO CWMNIAU

Mae'r adran hon yn darparu trosolwg o'n dull gweithredu o ymdrin â sicrwydd.

Ym mis Mehefin 2015 cyhoeddodd Ofwat ganllawiau ar ei Fframwaith Monitro Cwmniau – nododd y canlynol.

"The Company Monitoring Framework is a tool to challenge all companies to provide information for customers and stakeholders that is reliable, timely, appropriate to the audience, and for companies to be transparent with customers and stakeholders about the data assurance they put in place."

Mae'n bwysig ein bod yn darparu gwybodaeth i gwsmeriaid a rhanddeiliaid a gaiff ei harwain gan gwsmeriaid ac sy'n hygyrch, yn glir, yn dryloyw ac yn amserol. Felly, ein nod parhaus yw darparu gwybodaeth sy'n hawdd ei deall a'i defnyddio ac sy'n eu galluogi i ddeall sut rydym yn perfformio. Cydnabyddwn hefyd fod hyn yn helpu i feithrin hyder ac ymddiriedaeth yn y busnes.

Mae dibynadwyedd a chywirdeb data yn bwysig iawn i ni. O fewn y busnes mae gennym brosesau llywodraethu ac atebolrwydd sefydledig. Mae ein cynllun sicrwydd arfaethedig ar gyfer y flwyddyn ariannol hon, sef 2018/19, yn parhau i adeiladu ar y sylfaen gadarn a sefydlwyd gennym yng nghynlluniau sicrwydd blynyddoedd blaenorol.

Wrth wraidd ein fframwaith sicrwydd data mae pum conglaen allweddol, sef:

- Egwyddorion sicrwydd cadarn – rydym yn gweithredu model tair llinell o sicrwydd, sydd wedi'i dargedu at feysydd sy'n peri'r risg fwyaf;
- Perchenogaeth ac atebolrwydd clir – mae gennym linellau perchenogaeth ac atebolrwydd clir ar gyfer cyflawni perfformiad a chywirdeb a dibynadwyedd y data a ddarperir;
- Llywodraethu effeithiol – rydym yn destun craffu gan ein Bwrdd, y Pwyllgor Archwilio a Thîm Gweithredol Dŵr Cymru gyda her ychwanegol yn cael ei darparu gan y Grŵp Herio Cwsmeriaid, Rheoleiddwyr fel yr Arolygiaeth Dŵr Yfed, Cyfoeth Naturiol Cymru a'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr yn ei rôl bwysig fel corff gwarchod cwsmeriaid statudol;
- Tryloywder ac atebolrwydd – rydym yn adrodd ar ein perfformiad yn gyhoeddus ac yn dwyn ein hunain i gyfrif os na fyddwn yn cyflawni ein hymrwymadau; a
- Diwylliant y cwmni – sicrhau bod gennym y diwylliant iawn sy'n annog ein pobl i weithredu mewn ffordd gyfrifol a "gwneud y peth iawn".

Egwyddorion sicrwydd cadarn

Mae gennym fframwaith sefydledig i ddarparu ar gyfer rheoli risg yn effeithiol. Rydym yn gweithredu'r 'model tair llinell o sicrwydd' sy'n gwahaniaethu rhwng y llinell gyntaf (risgiau a rheolaethau), yr ail linell (swyddogaethau goruchwyllo) a'r drydedd linell (sicrwydd annibynnol).

Tabl 1: Y model tair llinell o sicrwydd

Llinell	Ardal	Rôl	Math o Weithgarwch
1 Risgiau a rheolaethau:	Gweithrediadau Busnes	Darparu gwasanaeth a chyflawni perfformiad	• Darparu gwybodaeth ffynhonnell
	Rheoli Busnes	Monitro a chofnodi perfformiad	• Diffinio a dogfennu methodolegau a phrosesau • Nodi newidiadau perthnasol i systemau a phrosesau

Llinell	Ardal	Rôl	Math o Weithgarwch
			- Cynnal gwiriadau ac adolygiadau ansawdd - Cofnodi gwybodaeth am berfformiad
2 Swyddogaethau goruchwyllo:	Rheoleiddio, Cyllid, Cwnsler Cyffredinol, Cydymffurfiaeth	Diffinio polisi a darparu'r fframwaith galluogi ar gyfer adrodd rheoliadol	- Datblygu'r fframwaith sicrwydd - Adolygu gwybodaeth am berfformiad a gyflwynir - Monitro'r modd y cyflawnir rhwymedigaethau - Cyflwyno adroddiadau i'r Bwrdd - Cynnal gwiriadau ac adolygiadau ansawdd - Rhoi cyngor, arweiniad a chymorth
	Y Bwrdd, y Pwyllgor Archwilio, y Pwyllgor Ansawdd a'r Amgylchedd, y Grŵp Herio Cwsmeriaid, y Cyngor Defnyddwyr Dŵr, yr Arolygiaeth Dŵr Yfed, Cyfoeth Naturiol Cymru	Craffu a herio	- Adolygu gwybodaeth am berfformiad a gyflwynir - Monitro'r modd y rhoddir cynlluniau gwella ar waith - Adolygu'r proffil risg
3 Sicrwydd Annibynnol:	Sicrwydd Busnes, darparwyr sicrwydd allanol	Adolygiad annibynnol o lefelau o sicrwydd a ddarperir gan y Llinell Gyntaf a'r Ail Llinell	- Adolygu methodolegau a phrosesau - Adolygu'r defnydd o fethodolegau a phrosesau - Rhoi barn ar gywirdeb data - Adolygu priodoldeb y fframwaith sicrwydd

Rydym yn ystyried bod sicrwydd yn rhan o'n rhaglen gwelliant parhaus. Cynhelir gweithgareddau'r llinell gyntaf a'r ail linell drwy gydol y flwyddyn, gan amlygu meysydd risg posibl yn glir. Rydym yn defnyddio sicrwydd trydedd linell allanol ar adegau perthnasol o'r flwyddyn, y mae llawer ohono yn cael ei ddwyn ynghyd ac yn arwain at lunio ein hadroddiadau ariannol a'n hadroddiadau ar berfformiad ar ddiwedd y flwyddyn.

Perchenogaeth ac atebolrwydd clir

Mae perchenogaeth bersonol a chydberchenogaeth gref yn hanfodol er mwyn sicrhau cywirdeb gwybodaeth a gynhyrchir gennym, ysgogi gwelliannau a dwyn ein hunain i gyfrif. Drwy gyflwyno adroddiadau mewnol ar berfformiad i Dîm Gweithredol Dŵr Cymru a'r Bwrdd (ym mhob cyfarfod) yn rheolaidd bob mis, ac adroddiadau ar berfformiad i'r Grŵp Herio Cwsmeriaid rydym yn atgyfnerthu'r diwylliant hwn o berchenogaeth ac atebolrwydd. Bob blwyddyn rydym yn diweddarau ein fframwaith cydymffurfio er mwyn sicrhau y caiff atebolrwyddau unigol eu cysylltu â'n rhwymedigaethau rheoliadol a statudol. Rydym hefyd yn gweithredu proses gymeradwyo drylwyr ar gyfer ein data perfformiad – sy'n gofyn am gymeradwyaeth perchennog y data, yr uwch reolwr cyfrifol (lle y bo'n briodol) ac, yn olaf, y cyfarwyddwr atebol. Mae hyn yn ychwanegol at drefniadau llywodraethu ein Bwrdd.

Mae ein model tair llinell o sicrwydd yn sicrhau bod gwahaniad clir o atebolrwyddau rhwng y rhai sy'n gyfrifol am gyflawni ymrwymiad perfformiad neu rwymedigaeth reoliadol/statudol a'r rhai sy'n gyfrifol am sicrhau cywirdeb y data hynny. Adlewyrchir y gwahaniad hwn yn ein trefniadau llywodraethu.

Llywodraethu effeithiol

Byddwn yn parhau i adolygu ein trefniadau llywodraethu er mwyn sicrhau ein bod yn parhau i gydymffurfio â newidiadau i God Llywodraethu Corfforaethol y DU a'n Hamodau Trwydded yn y dyfodol. Yn benodol, mae'r Cod Llywodraethu Corfforaethol sydd ar waith gennym yn adlewyrchu ein hegwyddorion adrodd ar berfformiad a'n trefniadau llywodraethu er mwyn sicrhau'r canlynol:

- ein bod yn llunio adroddiadau tryloyw er mwyn cyrraedd y safonau yn Rheolau'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol ar Ddatgelu a Thryloywder, neu ragori arnynt; a
- her briodol gan ein Bwrdd drwy sicrhau bod ganddo'r cydbwysedd priodol o sgiliau, profiad, annibyniaeth a gwybodaeth am y cwmni.

Mae ein Cynllun Sicrwydd yn darparu ar gyfer llywodraethu ein hymrwymadau perfformiad ac adroddiadau allanol eraill gyda gwahaniad clir o atebolrwyddau ac mae ganddo'r nodweddion allweddol canlynol:

- Rôl y Bwrdd yw cyflawni ei rwymedigaethau i randdeiliaid y cwmni. Mae'n adolygu perfformiad gan ystyried amcanion strategol y cwmni a'r ymrwymadau yn ei gynllun busnes – gan sicrhau y cymerir unrhyw gamau unioni angenrheidiol;
- Mae Pwyllgor Archwilio'r Bwrdd yn helpu'r Bwrdd i gyflawni ei gyfrifoldebau am sicrhau cywirdeb datganiadau ariannol y cwmni, asesu rheolaethau mewnol ar gyfer data ariannol ac anariannol a sicrhau eu bod yn effeithiol a sicrhau bod archwilyr mewnol ac allanol yn effeithiol; a
- Mae'r Grŵp Herio Cwsmeriaid yn darparu her allanol annibynnol i'n perfformiad yn erbyn ein hymrwymadau ac unrhyw wybodaeth ategol a ddarparwn amdano. Mae ein Rheoleiddwyr, yr Arolygiaeth Dŵr Yfed a Cyfoeth Naturiol Cymru, a'r corff gwarchod defnyddwyr y Cyngor Defnyddwyr Dŵr, hefyd yn darparu prosesau craffu a herio annibynnol.

Tryloywder ac atebolrwydd

Ein Gweledigaeth yw ennyn ymddiriedaeth ein cwsmeriaid bob dydd ac rydym yn ymrwymedig i fod yn agored ac yn onest o ran ein holl ohebiaeth ac adroddiadau ar berfformiad. Mae ein dulliau cyfathrebu yn seiliedig ar dryloywder, uniondeb, hygyrchedd ac amseroldeb. Mae ein gwybodaeth a'n hadroddiadau yn destun gwiriadau ar sawl lefel cyn iddynt gael eu cynnwys yn ein cyhoeddiadau craidd, ac mae hyn yn cynnwys adolygiadau gan gymheiriaid, cymeradwyaeth uwch reolwyr ac adolygiadau gan Dîm Gweithredol Dŵr Cymru neu ein Bwrdd yn ôl yr angen. Eleni byddwn yn parhau i ddwyn ein hunain i gyfrif drwy gyhoeddi ein Hadroddiad Perfformiad Blynnyddol ar gyfer 2018/19 a fydd yn ymgorffori gofynion adrodd Ofwat.

Diwylliant ein cwmni

Mae ein dull o ymdrin â sicrwydd data yn ein galluogi i ystyried risgiau sy'n gysylltiedig â phrosesau a nodi rheolaethau penodol sydd ar waith i reoli neu liniaru'r risgiau unigol hynny. Fodd bynnag, mae'n bwysig cofio nad yw'r rheolaethau hyn yn gweithredu mewn gwagle ond o fewn sefydliad sydd â'i ddiwylliant a'i drefniadau llywodraethu ei hun sydd ynddo'i hun yn rhoi rhywfaint o dawelwch meddwl mewn perthynas â llawer o'r risgiau a nodir.

Diffinnir diwylliant ein cwmni gan y gwerthoedd rydym yn eu mabwysiadu a gwybodaeth, sgiliau ac agweddau ein cyflogaion. Ein Gweledigaeth yw ennyn ymddiriedaeth ein cwsmeriaid bob dydd. Mae'n hanfodol bwysig ein bod yn ymddwyn yn gyfrifol fel unigolion ac fel cwmni bob amser — nid dim ond pan fydd yn ofynnol i ni wneud hynny o dan y gyfraith, ond hefyd yn gyffredinol, yn ein bywydau gwaith.

Rydym yn ymrwymedig i sicrhau bod ein cyflogeion yn cael yr adnoddau sydd eu hangen arnynt i wneud eu gwaith, dyna pam rydym yn buddsoddi mewn datblygu ein pobl. Rydym yn ymfalchïo yn ein hachrefdiad fel Buddsoddwyr mewn Pobl, a dderbyniwyd ym mis Mehefin (statws aur), am ein gwaith yn creu diwylliant sy'n annog pobl i ffynnu a chyflawni eu potensial.

Rydym yn gweithio mewn amgylchedd lle nad yw rheolwyr yn cuddio mewn swyddfeydd ac mae polisi drws agored ar waith bob amser. Felly os bydd gan gydweithiwr gwestiwn, bydd yn gallu cael ateb bob amser. Mae hyn yn ein galluogi i feithrin cydberthnasau gweithio agosach, hyrwyddo hygyrchedd a sefydlu llif agored o gyfathrebu.

Mae ein diwylliant yn un o gonglfeini'r broses sicrwydd data ac yn seiliedig ar werthoedd a chredoau a rennir. Mae'n helpu i lywio'r ffordd rydym yn cynnal ein busnes bob dydd ac yn sicrhau ein bod yn ymdrechu i "wneud y peth iawn". Oherwydd ei bwysigrwydd, mae diwylliant cwmni weithiau yn cael ei ddisgrifio fel haen o reolaeth sy'n rhagflaenu'r llinell amddiffyn gyntaf rhag gwybodaeth anghywir hyd yn oed. Mae cynnal diwylliant cadarnhaol yn bwysig i ni am y rhesymau canlynol:

- mae pawb yn ymwybodol o'r disgwyliadau o ran gwybodaeth o ansawdd uchel;
- bydd rheolaethau eraill yn canolbwyntio ar chwilio am wallau a'u cywiro, ond mewn diwylliant corfforaethol cadarnhaol, mae gwallau yn llai tebygol o godi gan fod unigolion yn creu, yn cofnodi ac yn trosglwyddo gwybodaeth yn gyflawn ac yn gywir fel rhan o'r ffordd maent yn gweithio;
- mae rheolaethau eraill wedi'u gosod ar ben y broses cofnodi gwybodaeth, ond mae rheolaethau diwylliannol wedi'u hymgorffori ynddi;
- gallai rheolaethau eraill fod yn rhai achlysurol neu gyfnodol, ond mae diwylliant yn barhaus ac yn barhaol; a
- mae pawb yn gwybod y gallant fod yn onest am wallau sy'n ymwneud â data.

Meysydd ar gyfer sicrwydd

Credwn fod ein dull o asesu risg, llywodraethu a rhoi sicrwydd wedi gweithio'n dda mewn blynyddoedd blaenorol ac rydym yn ystyried bod hyn yn gryfder allweddol yn ein system adrodd. Felly, rydym wedi adeiladu ar y dull hwn o weithredu ar gyfer fframwaith adrodd 2018/19. Ceir rhagor o wybodaeth am ein dull o asesu risg yn ein [Datganiad o Risgiau, Cryfderau a Gwendidau/Cynllun Sicrwydd Drafft](#).

4. CYNLLUN SICRWYDD TERFYNOL AR GYFER 2018/19

Yn yr adran hon, nodwn y meysydd rydym yn bwriadu canolbwyntio arnynt yn ein Cynllun Sicrwydd ar gyfer 2018/19.

Rydym wedi cyflwyno chwe maes newydd i'n cynllun Sicrwydd. Rydym wedi ail-werthuso'r gweithgareddau data a oedd yn deilwng o gael eu cynnwys yng Nghynllun Sicrwydd y llynedd ac arweiniodd hyn at uno un maes (Cysylltiadau a Chwynion gan Gwsmeriaid Dibreswyl) â'r Adrodd i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr.

Daeth yr ymgynghoriad ar ein Cynllun Sicrwydd Drafft i ben ar 11 Ionawr 2019, ac roedd ein rhanddeiliaid yn hapus gyda'n dull gweithredu.

Gweithgareddau		Wedi'i gynnwys yn y Cynllun Sicrwydd			Cysylltiadau a chwynion gan gwsmeriaid dibreswyl
		2016/17	2017/18	2018/19	
1	Adroddiad Perfformiad Blyneddol				Er bod hwn yn faes pwysig allweddol i'n cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill, gwnaethom drafod uno hyn â'n hadran newydd ar adroddiadau'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr yn ein Cynllun Sicrwydd Drafft. Ni dderbyniom unrhyw adborth negyddol mewn ymateb i'r cynnig ac rydym wedi cyfuno'r ddwy adran yn ein Cynllun Sicrwydd Terfynol. (Gweler adran 4.14).
2	Gwasanaethau i Ddatblygwyr		Dd/G	Dd/G	
3	Adrodd Cylchrannol				
4	Marchnad Manwerthu Busnes		Dd/G	Dd/G	
5	Cynlluniau Taliadau				
6	Cyhoeddiadau ar y Wefan				
7	Cynllun Busnes Adolygiad Prisiau 2019	Dd/G			
8	Gwybodaeth am y Farchnad Bioadnoddau	Dd/G			
9	Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr a Gwybodaeth am y Farchnad	Dd/G			
10	Adroddiadau Ariannol Statudol	Dd/G			
11	Tablau Cydymffurfio Cyfoeth Naturiol Cymru	Dd/G			
12	Perfformiad, Arferion a Pholisïau Talu	Dd/G			
13	Ein Gwasanaethau â Blaenoriaeth i Gwsmeriaid sy'n Agored i Niwed	Dd/G			
14	Ymgysylltu â Chwsmeriaid	Dd/G			
15	Cysylltiadau a chwynion gan gwsmeriaid dibreswyl	Dd/G		Dd/G	
16	Adrodd i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr	Dd/G	Dd/G		
17	Cydnherthedd Corfforaethol	Dd/G	Dd/G		
18	Cydnherthedd Ariannol	Dd/G	Dd/G		
19	GDPR	Dd/G	Dd/G		
20	Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau	Dd/G	Dd/G		
21	Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu	Dd/G	Dd/G		

Fel rhan o'n proses, nodwyd hefyd nifer o weithgareddau newydd a oedd yn haeddu cael eu hystyried yn ein dadansoddiad o Risgiau, Cryfderau a Gwendidau. Yn ogystal â hyn, nodwyd dau weithgaredd

newydd (Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau ac Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu) fel meysydd pwysig sy'n haeddu cael eu cynnwys yn y Cynllun Sicrwydd Terfynol. Mae'r meysydd hyn, ynghyd â'r gweithgareddau sy'n weddill o Gynllun Sicrwydd y llynedd, wedi'u cynnwys yn y Matrics Risg Effaith a Thebygolrwydd yn Atodiad 2.

4.1 Adroddiad Perfformiad Blynyddol (2018/19)

Adroddiad blynyddol yw hwn sy'n darparu gwybodaeth am gostau, perfformiad ariannol a'n perfformiad yn erbyn canlyniadau cwsmeriaid a'n hymrwymadau iddynt. Caiff ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf 2019.

Bydd yr holl ddata a gofnodir yn yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol yn destun ein proses tair llinell o

1. Yn y llinell gyntaf o sicrwydd y rheolwyr sy'n gyfrifol am nodi risgiau a'u rheoli drwy ddatblygu a chynnal prosesau, systemau a rheolaethau cadarn yn ystod eu gweithrediadau arferol.
2. Yn yr ail linell o sicrwydd y tîm Rheoleiddio a Chyllid sy'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith a'r trefniadau llywodraethu ar gyfer cyflwyno adroddiadau rheoliadol; ac
3. Mae'r drydedd linell o sicrwydd yn darparu gweithgareddau archwilio a gweithgareddau sicrwydd annibynnol drwy ein tîm Sicrwydd Busnes sy'n adolygu'r fframwaith sicrwydd ac yn rhoi sicrwydd seiliedig ar risg mewn perthynas ag elfennau unigol. Bydd y wybodaeth yn y ddogfen hon hefyd yn destun proses sicrwydd gan yr Archwilydd Ariannol neu'r Archwilydd Technegol.

sicrwydd strwythuredig:

Adran	Disgrifiad	Gweithgareddau sicrwydd
Adran 1 o'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol: Adroddiadau ariannol rheoliadol	Lefel sylfaen ar gyfer gwybodaeth ariannol am gostau hanesyddol sy'n cydfynd â'r ffordd y caiff rheolaethau prisiau (ac ymrwymadau a mentrau perfformiad rheoleiddiol cysylltiedig) eu gosod.	1. Mae darparwyr data, eu rheolwyr a chyfarwyddwyr unedau busnes yn cynhyrchu data ac yn llunio sylwebaethau, methodolegau a thrywyddau archwilio, ac yn eu cymeradwyo, er mwyn ategu'r perfformiad a gofnodwyd a dangos y gwiriadau rheoli a ddefnyddiwyd. 2. Adolygiad y tîm cyllid o wybodaeth a thrywyddau archwilio. 3. Gwaith archwilio a barn yr Archwilwyr Ariannol yn unol â gofynion archwilio Ofwat.
Adran 2 o'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol: Adolygu prisiau ac adroddiadau cylchrannol eraill	Dadgyfuno reffeniw a chostau ymhellach er mwyn galluogi rhanddeiliaid i adolygu perfformiad cwmnïau yn erbyn penderfyniadau terfynol.	1. Mae darparwyr data, eu rheolwyr a chyfarwyddwyr unedau busnes yn cynhyrchu data ac yn llunio sylwebaethau, methodolegau a thrywyddau archwilio, ac yn eu cymeradwyo, er mwyn ategu'r perfformiad a gofnodwyd a dangos y gwiriadau rheoli a ddefnyddiwyd. 2. Adolygiad y tîm cyllid o wybodaeth a thrywyddau archwilio. 3. Gwaith archwilio a barn yr Archwilwyr Ariannol yn unol â gofynion archwilio Ofwat.

Adran	Disgrifiad	Gweithgareddau sicrwydd
Adran 3 o'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol: Crynodeb o berfformiad	Adroddiad lefel uchel o berfformiad y busnes a benodwyd, gan gynnwys cyflawni canlyniadau a chanlyniadau ariannol rheoliadol y busnes rheoleiddiedig. Byddai'n cynnwys adrodd am ganlyniadau, lefelau darparu gwasanaethau a pherfformiad costau o leiaf.	1. Mae darparwyr data, eu rheolwyr a chyfarwyddwyr unedau busnes yn cynhyrchu data ac yn llunio sylwebaethau, methodolegau a thrywyddau archwilio, ac yn eu cymeradwyo, er mwyn ategu'r perfformiad a gofnodwyd a dangos y gwiriadau rheoli a ddefnyddiwyd. 2. Adolygiad y tîm rheoleiddio o wybodaeth a thrywyddau archwilio. 3. Mae'r Archwilwyr Technegol yn adolygu'r data a'r sylwebaeth ac yn rhoi eu barn i'r Bwrdd.
Adran 4 o'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol: Tablau rheoliadol ychwanegol	Gwybodaeth ariannol ac anariannol ychwanegol, gan gynnwys (ond ddim yn gyfyngedig iddynt) polisïau cyfrifyddu ychwanegol, datganiad am y gallu i gyllido, adroddiadau am gostau presennol, dadansoddi cyfanswm gwariant.	1. Mae darparwyr data, eu rheolwyr a chyfarwyddwyr unedau busnes yn cynhyrchu data ac yn llunio sylwebaethau, methodolegau a thrywyddau archwilio, ac yn eu cymeradwyo, er mwyn ategu'r perfformiad a gofnodwyd a dangos y gwiriadau rheoli a ddefnyddiwyd. 2. Adolygiad y timau cyllid a rheoleiddio o wybodaeth a thrywyddau archwilio. 3. Adolygiad yr Archwilwyr Ariannol a/neu'r Archwilwyr Technegol o dablau perthnasol yn unol â gweithdrefnau y cytunwyd arnynt.
Adran 5 o'r Adroddiad Perfformiad Blynyddol: Datganiad risg a chydymffurfiaeth	Yn galluogi cwmnïau i ddangos tystiolaeth o'u hatebolrwydd i'w cwsmeriaid a dangos i Ofwat eu bod yn cyflawni eu rhwymedigaethau.	1. Atebolrwydd am gyflawni rhwymedigaethau trwydded, rheoliadol a statudol a roddir i unigolion penodol. 2. Canllawiau gan Ofwat ar ffurf Canllawiau Cyfrifyddu Rheoliadol a Hysbysiadau Gwybodaeth. 3. Dogfen strategaeth flynyddol wedi'i pharatoi gan Reolwr Cydymffurfio Dŵr Cymru er mwyn sicrhau bod holl ofynion Ofwat yn cael eu bodloni. 4. Risgiau yn cael eu trafod yn holl gyfarfodydd Tîm Gweithredol Dŵr Cymru 5. Diweddariad Tîm Gweithredol Dŵr Cymru yn cael ei drafod ym mhob cyfarfod o'r Bwrdd. 6. Adolygiad yr Archwilydd Technegol o ddatganiadau er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â chanllawiau Ofwat.

Adran	Disgrifiad	Gweithgareddau sicrwydd
		7. Cymeradwyaeth gan y Pwyllgor Archwilio. 8. Cymeradwyaeth gan y Bwrdd.

Gwelliannau	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Rydym yn bwriadu cynnwys perfformiad dangosol 2018/19 ar ein cyfres PR19 arfaethedig newydd o Fesurau Llwyddiant yn ein Hadroddiad Perfformiad Blynyddol. Bydd hyn yn rhoi hyder i'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid ar ein mesurau allweddol ar gyfer y pum mlynedd nesaf ac yn sicrhau eu bod yn dryloyw.	Yn mynd rhagddo
Ymgynghorodd Ofwat ar yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol blynyddol a chyhoeddi ei Ganllawiau ar Gyfrifon Rheoleiddio arfaethedig ym mis Ionawr 2019. Rydym wedi gwneud y canlynol: • gwirio'r gofynion; • sicrhau bod pob perchennog data perthnasol yn gwbl gyfarwydd â'r newidiadau arfaethedig; ac • ymateb yn ffurfiol i ymgynghoriad Ofwat ar 22 Chwefror 2019.	v

Gwelliannau Pellach a gynlluniwyd yn dilyn Asesiad y Fframwaith Monitro Cwmnïau Ofwat ym mis Ionawr 2019	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
I fynd i'r afael â phryderon/ymholiadau Ofwat y llynedd, rydym wedi gwella ein prosesau mewnol drwy gynnwys copi o'r ymholiadau ym "mhecynnau hyfforddi" perchennog y data eleni er mwyn atgyfnerthu pwysigrwydd darparu digon o sylwadau.	v
Byddwn yn parhau i adolygu ac ymateb i unrhyw ymholiadau a dderbynnir yn amserol. Byddwn yn rhoi unrhyw welliannau rheoli ar waith lle y bo angen.	Yn mynd rhagddo
Byddwn yn cynnwys datganiad byr ar ei ben ei hun yn ein Hadroddiad Blynyddol ar gyfer 2018/19 yn nodi sut rydym yn darparu ar gyfer y sawl sy'n dibynnu ar ein gwasanaethau a sut rydym wedi nodi ein dyheadau, yn hytrach na dibynnu ar ddarparu gwybodaeth berthnasol yn ein hadroddiad blynyddol fel y gwnaethom yn 2017/18.	Yn mynd rhagddo

Gwelliannau Pellach a gynlluniwyd yn dilyn Asesiad Cychwynnol o Gynlluniau (IAO) Ofwat ym mis Ionawr 2019	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Cododd Ofwat nifer o feysydd yn ymwneud â gweithgarwch blaenorol ein system gyfrifyddu a gofynnwyd i ni eu hadolygu (cyfeirnod cam gweithredu Ofwat WSH-PD-B2, B4 a B6). Gofynnwyd i ni ddarparu cynllun gweithredu sy'n nodi sawl pwynt, gan gynnwys: • sut y bydd Dŵr Cymru yn parhau i fonitro perfformiad mewn nifer o feysydd; • sut y bydd Dŵr Cymru yn nodi'r hyn sy'n llywio perfformiad a'r gwersi a ddysgwyd o berfformiad da a gwael; • sut y bydd Dŵr Cymru yn nodi mesurau i wella perfformiad a'u hintegreiddio i'w fusnes; a • sut y bydd Dŵr Cymru yn sicrhau bod hyn yn ymarfer parhaus yn hytrach na phroses untro. Yn unol â'r cais, byddwn yn ymateb erbyn y dyddiad cau a osodwyd gan Ofwat sef 24 Mai 2019.	Yn mynd rhagddo

4.2 Mesurau Perfformiad (Cymhellion Cyflawni Canlyniadau)

Ym mis Ebrill 2015 cyflwynwyd ein Cynllun Cymhellion Cyflawni Canlyniadau newydd. Mae'n cynnwys cyfres gynhwysfawr o fesurau ariannol ac anariannol y bwriedir iddynt ein herio i fodloni disgwyliadau cwsmeriaid ym mhob ffordd ac ar bob achlysur a, lle bo'n briodol, sicrhau y cânt eu digolledu'n briodol pan fyddwn yn methu â pherfformio yn ôl y disgwyliadau hynny.

Defnyddiwyd y Matrics Risg Effaith a Thebygolrwydd ar gyfer 2018/19 (Atodiad 3) er mwyn asesu a oedd angen rhoi unrhyw weithgareddau sicrwydd ychwanegol ar waith mewn perthynas ag unrhyw fesurau penodol. Mae Atodiad 3 yn dangos nad oes unrhyw Fesurau Perfformiad yn y parth coch (risg uchel) na'r parth oren (risg uchel-canolig).

Ein nod fydd nodi cyfleoedd i atgyfnerthu ein fframwaith rheoli ymhellach. Byddwn yn cyflawni hyn drwy gymhwyso'r broses tair llinell o sicrwydd a dibynnu ar y rhaglen waith a gyflawnir gan yr Archwilydd Technegol i ddarparu'r canlynol:

- Dadansoddi rheolaethau rheoli, trefniadau llywodraethu, prosesau adolygu a goruchwyllo annibynnol, cwrpas archwiliadau, effaith, risg gynhenid a rheolaethau ar gyfer pob mesur;
- Adolygu'r fethodoleg a ddefnyddiwyd a digonolrwydd dogfennau methodoleg;
- Sicrhau bod y fethodoleg a ddefnyddiwyd yn cydymffurfio â'r Datganiadau cytûn am Fethodoleg;
- Cadarnhau'r ffynonellau a digonolrwydd a chyflawnder y data a ddefnyddiwyd ar gyfer y dadansoddiad;
- Archwilio'r ffigurau a gofnodwyd er mwyn sicrhau eu bod yn gyson â'r data sylfaen a'u bod wedi'u crynhoi'n gywir o'r data sylfaen hynny;
- Cadarnhau bod trywyddau archwilio cadarn a thryloyw ar waith; a
- Gwneud argymhellion er mwyn gwella sicrwydd, os oes angen.

Camau rheoli a lliniaru

- Mae cardiau sgorio mewnol yn dangos perfformiad yn erbyn y mesurau allweddol bob mis ym mhob rhan o'r busnes a hyd at lefel y Bwrdd.
- Adolygu'r broses gyda'n Grŵp Herio Cwsmeriaid sydd â rôl i'w chwarae o ran herio ein hadroddiadau.
- Pecynnau Gwybodaeth a sesiynau hyfforddi a drefnir gan y Tîm Rheoleiddio ar gyfer pob perchennog data.
- Datblygwyd Datganiadau am Fethodoleg mewnol manwl sy'n cynnwys canllaw cam wrth gam ar sut y ceir y data, y rhwystrau a'r gwrthbwyssau sydd ar waith, unrhyw dybiaethau a wneir ac unrhyw hepgoriadau.
- Caiff Datganiadau am Fethodoleg eu hadolygu a rhoddir sgôr iddynt gan yr Archwilydd Technegol.
- Cymeradwyir y data gan berchennog y data, y rheolwr busnes (lle y bo'n briodol) a'r Cyfarwyddwr perthnasol.
- Mae'r Tîm Rheoleiddio yn cynnal cyfarfodydd diwydrwydd dyladwy â pherchenogion data er mwyn adolygu data, methodoleg, perfformiad a thrywyddau archwilio ategol.
- Archwiliad manwl trydydd parti o'r broses casglu a chofnodi data gan ein Harchwilydd Technegol, er mwyn rhoi sicrwydd y gellir cofnodi'r data yn ddibynadwy ac yn gywir ac yn unol ag unrhyw ofynion adrodd perthnasol. Mae hyn yn cynnwys hapwiriadau i brofi'r prosesau, y tybiaethau, y fethodoleg, y broses o'i rhoi ar waith, y trefniadau llywodraethu a'r canlyniadau.
- Archwiliad lefel uchel o'r fframwaith adrodd a gynhelir gan y Tîm Sicrwydd Busnes mewnol.

- Cynhelir adolygiad gan Dîm Gweithredol Dŵr Cymru a rhoddir diweddariadau i'r Pwyllgor Archwilio.
- Datganiad Sicrwydd gan y Bwrdd ar gyfer data perfformiad yn yr Adroddiad Perfformiad Blyneddol.

Gwelliannau	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Wrth nodi perfformiad cymharol, gwnaethom ddangos sut rydym wedi perfformio yn erbyn cwmnïau dŵr yn unig, nid dim ond cwmnïau dŵr a charthffosiaeth yn ein Hadroddiad Perfformiad Blyneddol ar gyfer 2017/18. Byddwn hefyd yn cynnwys dolenni i wefan "Discover Water".	v
Gwelliannau Pellach a gynlluniwyd yn dilyn Asesiad y Fframwaith Monitro Cwmnïau Ofwat ym mis Ionawr 2019	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Bydd ein Hadroddiad Perfformiad Blyneddol yn cynnwys gwybodaeth ychwanegol i'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid i'w galluogi i adolygu a deall effaith ein perfformiad ar gymhelliant cyflawni canlyniadau cymelldaliadau h.y. gwobrau neu ddirwyon. Bydd y wybodaeth hon wedi'i chynnwys yn rhan 3 o'n Hadroddiad Perfformiad Blyneddol ar gyfer 2018/19.	Yn mynd rhagddo
Rydym yn ystyried sut y gallwn wella ein presenoldeb ar-lein ymhellach er mwyn llunio adroddiadau perfformiad sy'n canolbwyntio fwy ar gwsmeriaid a sut y gallai ymddangos, a byddwn yn ei hyrwyddo ar y cyfryngau cymdeithasol. Rydym yn bwriadu cynnal y gweithgarwch hwn yn ystod 2019.	Yn mynd rhagddo

4.3 Adrodd cylchrannol

Dechreuodd cyfnod rheoli prisiau newydd yn 2015/16 gyda systemau rheoli prisiau ar wahân ar gyfer cyfanwerthu (dŵr a dŵr gwastraff) a manwerthu (preswyl a dibreswyl). Yn sgil y penderfyniad i gyflwyno mwy o gystadleuaeth, rydym am sicrhau y gall ein cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid barhau i fod yn hyderus bod costau yn cael eu hadlewyrchu'n gywir.

Roedd ein Hadroddiadau Perfformiad Blyneddol am y tair blwyddyn ariannol ddiwethaf yn cynnwys cryn dipyn o wybodaeth ariannol heb ei chyfuno, gydag incwm a gwariant yn cael eu hadrodd yn erbyn y gwahanol reolaethau prisiau, yn ogystal â gwahanol unedau cyfrifyddu, a fydd yn parhau, gyda gofynion adrodd ychwanegol yn cael eu cynnwys yn Rhan 4 ar gyfer 2017/18 a chynnwys cynigion pellach yn ymgynghoriad Ofwat ynglŷn â'r Adroddiad Perfformiad Blyneddol ar gyfer 2018/19. At hynny, caiff dwy System Rheoli Prisiau newydd eu cyflwyno yn 2020, h.y. Bioadnoddau ac Adnoddau Dŵr. Felly, byddwn yn parhau i ganolbwyntio ar gofnodi gwybodaeth ariannol yn unol â'r canllawiau rheoliadol gofynnol ar adroddiadau cylchrannol. Bydd y gweithgareddau sicrwydd arfaethedig, sy'n cynnwys gweithgarwch sicrwydd allanol a gynhelir gan drydydd partion annibynnol, yn parhau i roi cryn dipyn o hyder yn y ffigurau a gofnodir gennym.

Camau rheoli a lliniaru

- Adolygiadau misol gan ddeiliaid cyllidebau er mwyn esbonio amrywiannau a nodi gwallau dyrannu posibl.
- Adolygir cyfrifon rheoli misol gan uwch reolwyr a Tîm Gweithredol Dŵr Cymru.
- Caiff y rhestr wirio o Ganllawiau Cyfrifyddu Rheoliadol Ofwat ei chwblhau a'i hadolygu gan Reolwr Ariannol y Grŵp.
- Caiff systemau rheoli prisiau ac adroddiadau cylchrannol yn Rhan 2 o'r Adroddiad Perfformiad Blyneddol farn archwilio Archwilydd Ariannol Annibynnol yn unol â gofynion archwilio Ofwat.
- Mae systemau rheoli prisiau ac adroddiadau ariannol cylchrannol yn y tablau rheoliadol ychwanegol yn Rhan 4 o'r Adroddiad Perfformiad Blyneddol yn destun craffu gan yr Archwilydd Ariannol Annibynnol yn unol â gweithdrefnau y cytunwyd arnynt.
- Newid rôl y Cyfrifydd Ariannol a Rheoliadol o lunio data i gydlynu a llywodraethu er mwyn sicrhau y caiff yr allbynnau gan y tîm cyfrifyddu rheoli eu cyflwyno'n amserol a'u hadolygu'n feirniadol. Rhydd hyn fwy o reolaeth a sicrwydd, a lefel adolygu ychwanegol ac adnoddau ychwanegol i ymdrin â gofynion adrodd newydd.
- Datblygwyd Datganiadau am Fethodoleg er mwyn darparu canllaw cam wrth gam ar sut i lunio pob tabl.
- Mae'r tîm Cyfrifyddu Rheoliadol wedi cyflwyno cyfres o sesiynau hyfforddi i'r tîm cyfrifyddu rheoli er mwyn sicrhau bod pob unigolyn sy'n gyfrifol am lunio data ariannol i'w cynnwys mewn adroddiadau rheoleiddiol yn ymwybodol o'i gyfrifoldebau ei hun a'r Canllawiau Cyfrifyddu Rheoliadol perthnasol, a chynhelir polisi 'drws agored' er mwyn cynnig cymorth ac arweiniad ar feysydd dehongli.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Lefel adolygu ychwanegol ac adnoddau ychwanegol i ymdrin â gofynion adrodd newydd.	✓ - cynllun adnoddau ar gyfer 2019/20 ar waith, sy'n canolbwyntio'n bennaf ar weithdrefnau adolygu mewnol. ✓ - Eitem fesul llinell a pherchnogion tablau wedi'u cyfeirio at bob tabl data ariannol, a chytunwyd ar y prosesau cymeradwyo.
Mae'r tîm Cyfrifyddu Rheoliadol wedi cyflwyno cyfres o sesiynau hyfforddi i'r tîm cyfrifyddu rheoli er mwyn sicrhau bod pob unigolyn sy'n gyfrifol am lunio data ariannol i'w cynnwys mewn adroddiadau rheoleiddiol yn ymwybodol o'i gyfrifoldebau ei hun a'r Canllawiau Cyfrifyddu Rheoliadol perthnasol.	Yn mynd rhagddo

4.4. Cynlluniau Taliadau

Mae'n ofynnol i ni gyhoeddi nifer o gynlluniau taliadau bob blwyddyn yn unol ag Amod Trwydded D a Rheolau Ofwat ar gyfer Taliadau. Mae'r dogfennau hyn yn nodi taliadau'r cwmni am wasanaethau a ddarperir a thelerau ac amodau'r taliadau hynny. Y dogfennau hyn yw:

[Cynllun Taliadau](#) – Mae'r ddogfen hon yn nodi taliadau'r cwmni am wasanaethau dŵr a charthffosiaeth ar gyfer cwsmeriaid preswyl a dibreswyl.

[Dogfen Tariff Cyfanwerthu](#) – Mae'r ddogfen hon yn nodi'r taliadau sylfaenol ar gyfer cyflenwadau dŵr a gwasanaethau cyfanwerthol i safleoedd y gellid eu cyflenwi â dŵr gan drwyddedai cyflenwi dŵr gydag awdurdodiad manwerthu neu fanwerthu cyfyngedig. Mae'r ddogfen hon hefyd yn cynnwys taliadau nad ydynt yn rhai sylfaenol a fyddai'n daladwy gan fanwerthwr dŵr am wasanaethau amrywiol a ddarperir gan ein busnes cyfanwerthu.

[Rhestr Taliadau Gwasanaethau Datblygwyr](#) – Mae'r ddogfen hon yn nodi'r taliadau ar gyfer cysylltiadau newydd a gweithgareddau eraill i gefnogi datblygwyr.

Camau rheoli a lliniaru

Mae pob Cynllun Taliadau yn dilyn yr un broses sicrwydd:

- Mae'r Cynlluniau Taliadau yn destun cyfres o adolygiadau gan aelodau o Dîm Cyfreithiol y cwmni er mwyn sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r deddfwriaeth berthnasol.
- Ar ôl cael ei chwblhau, caiff pob adran o'r taliadau ei hadolygu a'i chymeradwyo gan y Grŵp Llywio Polisi Taliadau.
- Cymeradwyr y taliadau terfynol gan y Bwrdd.
- Rhoddir sicrwydd allanol, annibynnol ynglŷn â modelau taliadau a chaiff rheolau ac egwyddorion taliadau eu cymhwyso'n briodol.
- Rhoddir sicrwydd allanol, annibynnol ynglŷn â mewnbynnau data.
- Mae Llawlyfr Cydymffurfio â Thaliadau wedi'i baratoi ar gyfer taliadau 2018/19 sy'n cynnwys gwybodaeth i ddangos cydymffurfiaeth â deddfwriaeth, rhwymedigaethau'r drwydded a rheolau taliadau. Mae'n dangos y broses sicrwydd a ddilynwyd ac yn cynnwys nifer o dablau a ddefnyddiwyd yn y broses i ddangos cydymffurfiaeth ac i ddarparu sicrwydd.

O ran y Datganiad Sicrwydd ar gyfer Cynllun Taliadau, mae'r Bwrdd yn rhoi ei gymeradwyaeth er mwyn cadarnhau:

- Bod cydymffurfiaeth â rhwymedigaethau cyfreithiol sy'n ymwneud â'r taliadau a nodir yn y Cynllun Taliadau.
- Bod effaith y taliadau newydd ar filiau cwsmeriaid wedi'i hasesu ar gyfer amrywiaeth o fathau gwahanol o gwsmeriaid.
- Bod systemau a phrosesau priodol ar waith er mwyn sicrhau bod y data a'r wybodaeth a geir yn y Cynllun Taliadau ac unrhyw wybodaeth ychwanegol yn gywir.
- Bod y cwmni wedi ymgynghori â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr mewn ffordd amserol ac effeithiol mewn perthynas â'i Gynllun Taliadau.

Gwelliannau	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Ar gyfer cynlluniau taliadau 2019/20 cafodd ein dull gweithredu o ran sicrwydd ei ehangu i gwmpasu tri maes: • Adolygiad mewnol o lif data o'r ffynhonnell drwy'r modelau a ddefnyddir i bennu taliadau i'r dogfennau taliadau gan adnoddau sy'n annibynnol ar y tîm taliadau. • Adolygiad cymheiriaid allanol annibynnol o'r modelau a ddefnyddir er mwyn sicrhau eu bod yn addas at y diben. • Archwiliad allanol o gydymffurfiaeth y wybodaeth a gyhoeddir â rheolau taliadau Ofwat.	v

Gwelliannau Pellach a gynlluniwyd yn dilyn Asesiad y Fframwaith Monitro Cwmnïau Ofwat ym mis Ionawr 2019	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Er bod Ofwat wedi cydnabod ein bod wedi darparu datganiad sicrwydd clir a chryno, byddwn yn gwella ein prosesau ymhellach drwy nodi sut y bydd ein gweithgarwch ymgysylltu â rhanddeiliaid yn effeithio ar ein dogfennau codi taliadau terfynol yn ogystal â'r camau y byddwn yn eu cymryd mewn perthynas â'r gweithgarwch hwnnw.	Yn mynd rhagddo

4.5 Cyhoeddiadau ar y wefan

Mae'r gwaith o ddatblygu ein gwefan yn mynd rhagddo ac rydym yn cyhoeddi nifer o gyhoeddiadau allweddol ar ein gwefan bob blwyddyn er mwyn helpu i roi gwybodaeth i'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid. Y llynedd, wrth fynd ati i ystyried cwmplas ein proses sicrwydd data, nodwyd bod hwn yn faes a ddylai gael ei gynnwys yn ein fframwaith sicrwydd. Rydym yn dal i gredu hynny ac, yn ein barn ni, mae'n bwysig bod cwsmeriaid a rhanddeiliaid yn gallu cael gafael ar ystod eang o gyhoeddiadau y rhoddwyd sicrwydd priodol yn eu cylch ac nid dim ond gwybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn ein cyhoeddiadau rheoliadol craidd. Mae hwn yn faes rydym yn canolbwyntio arno o hyd.

Byddwn yn parhau i ymgysylltu â'n rhanddeiliaid allweddol a'r Grŵp Herio Cwsmeriaid i adolygu'r rhestr o gyhoeddiadau er mwyn sicrhau ei bod yn berthnasol. Dangosir y cyhoeddiadau rydym wedi'u cynnwys yn ein hadolygiad isod.

Cyhoeddiad	Disgrifiad	Camau Lliniaru
Adroddiad Perfformiad Blynyddol	Gwybodaeth am sut rydym wedi perfformio	- Adolygiad y Tîm Cyllid/Tîm Rheoleiddio. - Cysoni data yn yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol â data yn yr Adroddiad Blynyddol. - Craffu gan y Pwyllgor Archwilio. - Cymeradwyaeth y Bwrdd. - Archwiliad a barn annibynnol.
Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon	Gwybodaeth sy'n galluogi rhanddeiliaid i asesu perfformiad, model busnes a strategaeth y cwmni	- Cânt eu drafftio gan uwch reolwyr gyda chydgyssylltu gan Ddirprwy Ysgrifennydd y Cwmni. - Mae'r Cwnsler Cyffredinol ac Ysgrifennydd y Cwmni yn gweithredu fel y golygydd er mwyn sicrhau cysondeb. - Adolygiadau gan aelodau o'r Tîm Gweithredol a phroses wirio sy'n cynnwys Archwilydd Ariannol y cwmni. - Adolygir y fersiwn ddrafft derfynol gan y Pwyllgor Archwilio cyn iddi gael ei hadolygu a'i chymeradwyo gan y Bwrdd, a'i chyflwyno i Aelodau.
Cynllun Taliadau	Gwybodaeth am ein taliadau a'n polisiâu presennol	- Sicrheir cydymffurfiaeth gyfreithiol gan dimau Cyfreithiol. - Cymeradwyaeth gan y Grŵp Llywio Polisi Taliadau. - Ymgynghori â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr. - Cymeradwyaeth y Bwrdd. - Archwiliad a barn annibynnol.

Cyhoeddiad	Disgrifiad	Camau Lliniaru
Codau Ymarfer	Manylion y lefelau gwasanaeth y gall cwsmeriaid eu disgwyl gennym	- Sicrheir cydymffurfiaeth gyfreithiol/rheoliadol gan dimau Cyfreithiol. - Ymgynghori â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr. - Cymeradwyaeth y Cyfarwyddwr. - Cyflwynir y codau i Ofwat.
	O fis Ionawr 2019, bydd addasiadau i'n Trwydded yn ei gwneud hi'n ofynnol i roi'r gorau i Godau Ymarfer a symud i'r cysyniad o Wybodaeth Cwsmer Graidd.	
Gwybodaeth safonol am ein llenyddiaeth bilio	Gwybodaeth safonol a gynhwysir mewn biliau cwsmeriaid	- Sicrheir cydymffurfiaeth gyfreithiol/rheoliadol gan dimau Cyfreithiol. - Ymgynghori â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr. - Cymeradwyaeth y Grŵp Llywio Bilio Blynnyddol.
Y Cyngor Defnyddwyr Dŵr – adroddiadau chwarterol a blynnyddol	Gwybodaeth a roddir i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr am wasanaethau cwsmeriaid, cwynion, gollyngiadau dŵr, mewnbwn dosbarthu a defnydd y pen	- Pan geir data o ymrwymadau perfformiad e.e. SIM mae'n destun y broses sicrwydd briodol. - Pan na cheir data o ymrwymadau perfformiad mae'r data yn destun proses sicrwydd ail linell, gan ymestyn i sicrwydd trydydd llinell ar gyfer adroddiad 2018/19.
Rhannu Data	Y diwydiant yn rhannu data perfformiad blynnyddol. Cyhoeddir hefyd ar wefan Discover Water	- Adolygiad annibynnol gan yr Archwilydd Technegol. - Cysoni â data yn yr Adroddiad Perfformiad Blynnyddol. - Proses diwydrwydd dyladwy a gynhelir gan y Tîm Rheoleiddio. - Cymeradwyaeth y Cyfarwyddwr.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Rydym wrthi'n datblygu ein gwefan ar hyn o bryd a byddwn yn achub ar bob cyfle i sicrhau ei bod yn parhau i fod yn llwyfan dibynadwy sy'n rhoi gwybodaeth i'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid ar agweddau ar ein busnes.	Yn mynd rhagddo
Gwelliannau Pellach a gynlluniwyd yn dilyn Asesiad Cychwynnol o Gynlluniau (IAO) Ofwat ym mis Ionawr 2019	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Rydym yn ystyried sut y gallwn wella ein presenoldeb ar-lein ymhellach er mwyn llunio adroddiadau perfformiad sy'n canolbwyntio fwy ar gwsmeriaid a sut y gallai ymddangos, a byddwn yn ei hyrwyddo ar y cyfryngau cymdeithasol. Rydym yn bwriadu cynnal y gweithgarwch hwn yn ystod 2019. (Gweler adran 4.2).	Yn mynd rhagddo

4.6 Cynllun Busnes Adolygiad Prisiau 2019

Bob pum mlynedd, mae Ofwat yn gosod cyfyngiadau ar y prisiau y gall cwmnïau dŵr yng Nghymru a Lloegr eu codi ar eu cwsmeriaid. Adwaenir y broses hon fel adolygiad prisiau. Ar hyn o bryd, mae Ofwat yn gweithio ar adolygiad prisiau 2019 (a elwir yn PR19) a fydd yn gosod y referniw a ganiateir a'r targedau perfformiad i gwmnïau ar gyfer y cyfnod rhwng 2020 a 2025. Mae'r adolygiad prisiau yn cynnwys lwfans cynnal a chadw asedau, sicrhau diogelwch cyflenwad a bodloni gofynion ansawdd dŵr yfed ac amgylcheddol.

Roedd yn ofynnol i bob cwmni baratoi cynllun busnes ar gyfer cyfnod yr adolygiad, a gyflwynwyd i Ofwat ym mis Medi 2018. Roedd yn cynnwys nifer fawr o eitemau data a gyflwynwyd mewn mwy na 100 o dablau data. Fel rhan o'r broses ymholiadau yn dilyn y cyflwyniad, cafodd nifer fach o eitemau data eu diwygio a'u hailgyflwyno yn unol â chanllawiau Ofwat.

Mae Ofwat wedi cyflwyno ei asesiad cychwynnol o gynlluniau busnes erbyn hyn i roi adborth ar y cynlluniau i gwmnïau. Rydym wedi cael ein gosod yn y categori canol (cynnydd araf) yn ogystal â'r mwyafrif o gwmnïau, ac mae angen i gyflwyno ein cynllun busnes erbyn 1 Ebrill 2019. Gwnaethom gyflawni sgôr 'A' yn asesiad cychwynnol Ofwat ar gyfer y maes prawf 'rhoi hyder a sicrwydd' – ac ni oedd yr unig gwmni i wneud hynny. Yn unol â hynny, nid oedd unrhyw 'gamau' gan Ofwat mewn perthynas â sicrwydd y data a gyflwynwyd.

Bydd Ofwat yn cyflwyno Penderfyniad Drafft ar 18 Gorffennaf 2019 a Phenderfyniad Terfynol ar 11 Rhagfyr 2019. Gellir cael rhagor o fanylion ar y broses adolygu prisiau ar [wefan Ofwat](#).

Cyn y Penderfyniad Terfynol, bydd unrhyw ddata ychwanegol y bydd Ofwat yn gofyn amdanynt yn destun yr un lefel uchel o sicrwydd â'r hyn a ddefnyddiwyd i baratoi ein cynlluniau PR19 gwreiddiol.

Wrth baratoi i adrodd ar ein hymrwymadau perfformiad PR19 erbyn 2020, byddwn yn dilyn proses tair llinell o sicrwydd sy'n debyg i'r hyn sydd ar waith ar gyfer mesurau PR14 ar hyn o bryd. Er enghraifft:

- Bydd darparwyr data, eu rheolwyr a chyfarwyddwyr unedau busnes yn cynhyrchu ac yn cymeradwyo data, sylwebaethau, methodolegau a thrywyddau archwilio, ac yn eu cymeradwyo, er mwyn ategu'r perfformiad a gofnodwyd a dangos y gwiriadau rheoli a ddefnyddiwyd.
- Bydd y tîm rheoleiddio yn adolygu gwybodaeth a thrywyddau archwilio.
- Bydd yr Archwilwyr Technegol yn adolygu'r data a'r sylwebaeth ac yn rhoi eu barn i'r Bwrdd.

Camau rheoli a lliniaru

- Roedd gan Gynllun Busnes PR19 a gyflwynwyd i Ofwat ar 1 Ebrill 2019 reolwr cyhoeddi penodedig a oedd yn gyfrifol am sicrhau bod y cwmni wedi dilyn yr holl brosesau sicrwydd a bod y Cynllun Busnes yn gywir, yn hygyrch ac yn hawdd ei ddeall.
- Sefydlwyd tîm prosiect PR19, a wnaeth oruchwylio rhaglen PR19 a chyfarfod yn fisol. Cafodd y gwaith o ddatblygu'r cynllun ei reoli gan Grwpiau Rheoli 'Cyfanswm Gwariant' dŵr, dŵr gwastraff a manwerthu, a gadeirir gan Gyfarwyddwyr yr adrannau Dŵr, Dŵr Gwastraff a Manwerthu yn y drefn honno, y mae pob un ohonynt yn adrodd i Dîm Gweithredol Dŵr Cymru.
- Mae Grŵp Llywio Rheoleiddiol yn bodloni sy'n adolygu'r gofynion rheoleiddio perthnasol ar gyfer PR19 ac yn sicrhau eu bod yn cael eu bodloni.
- Mae darparwyr data (sy'n darparu'r data) a rheolwyr data penodol (sydd hefyd yn cymeradwyo'r data) wedi'u dynodi ar gyfer pob adran o'r Cynllun Busnes ac maen nhw'n gyfrifol am ddarparu gwybodaeth gywir yn unol ag unrhyw ganllawiau a ddarparwyd.

- Bydd uwch reolwyr a Chyfarwyddwyr wedi adolygu a chymeradwyo'r wybodaeth yn y cyhoeddiad.
- Darparwyd sicrwydd annibynnol allanol gan yr Archwilydd Technegol a wnaeth gadarnhau bod y data yn gywir a, lle y bo'n berthnasol, bod y ddogfen wedi'i llunio yn unol â'r canllawiau a roddwyd. Gwnaeth yr Archwilydd Ariannol hefyd roi barn ar agweddau ariannol perthnasol ar y Cynllun Busnes.
- Darparwyd Datganiad Sicrwydd gan y Bwrdd i gadarnhau bod yr holl ofynion sicrwydd ar gyfer y Cynllun Busnes wedi'u bodloni.
- Roedd gennym gynllun sicrwydd ar gyfer dogfen PR19 yn ei chyfanrwydd a wnaeth gwmpasu unrhyw wybodaeth PR19 a gyflwynwyd gennym i Ofwat.

Gwelliannau	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Lle ailgyflwynwyd data yn unol â chyfarwyddiadau Ofwat cyn cyflwyniad mis Medi 2018 fel rhan o'r broses ymholiadau, gwnaethom nodi unrhyw faterion o ran paratoi a sicrhau'r data hynny, ac rydym wedi cymryd camau i sicrhau yr eir i'r afael â nhw yn y dyfodol.	v
Gwelliannau Pellach a gynlluniwyd yn dilyn Asesiad Cychwynnol o Gynlluniau (IAO) Ofwat ym mis Ionawr 2019	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Byddwn yn ymateb i bob maes a godwyd gan Ofwat yn ei Asesiad Cychwynnol o Gynlluniau erbyn y dyddiad cau.	Yn mynd rhagddo

4.7 Gwybodaeth am y Farchnad Bioadnoddau

Mae Ofwat yn awyddus i hyrwyddo gweithgareddau datblygu'r farchnad Bioadnoddau (a elwir hefyd yn slwtsh) gyda'r bwriad o ddarparu gwasanaethau rhatach, gwneud y defnydd gorau o adnoddau, gwella cydnherthedd a dod o hyd i ffyrdd arloesol newydd o wneud pethau. Mae modd i gyfleoedd o'r fath fod yn sail, yn fodd ac yn gymhellant i fod yn effeithlon ac arloesol er budd cwsmeriaid, yr amgylchedd a'r gymdeithas ehangach.

Mae gwybodaeth am y farchnad o ran lle y cynhyrchir bioadnoddau ac ansawdd data yn allweddol i gefnogi'r farchnad Bioadnoddau, cyn belled ag y bo hynny'n helpu i hyrwyddo ac annog datblygiad effeithlon y farchnad a mynediad effeithlon iddi.

Er mwyn caniatáu i drydydd partion nodi cyfleoedd yn y farchnad a thrwy hynny hwyluso trafodaethau, mae'n rhaid i gwmnïau gyhoeddi Gwybodaeth am y Farchnad Bioadnoddau mor aml ag sydd ei angen, yn eu tyb nhw. Fodd bynnag, mae'n rhaid i'r wybodaeth honno gael ei diweddarau yn flynyddol o leiaf. Mae'n rhaid i'r wybodaeth flynyddol hon gael ei chyhoeddi erbyn 31 Gorffennaf bob blwyddyn. Diben ein gweithgareddau sicrwydd yw cyhoeddi gwybodaeth y gall rhanddeiliaid fod ag ymddiriedaeth a ffydd ynddi ac sy'n hawdd ei dilyn a'i deall.

Camau rheoli a lliniaru

- Mae darparwyr a rheolwyr data penodol yn gyfrifol am ddarparu gwybodaeth gywir yn unol â'r canllawiau a ddarparwyd. Mae rheolwr cyflwyno wedi'i benodi i sicrhau bod pob darparwr a rheolwr data yn cael ei nodi a bod y ddogfen a gyflwynir yn cael ei chwblhau ar amser ac yn unol â gofynion a chanllawiau.
- Mae uwch reolwyr penodol yn mynd ati i adolygu a chymeradwyo'r wybodaeth yn y ddogfen gyhoeddedig. Yna bydd cydweithiwr yn adolygu'r wybodaeth a chaiff y ddogfen ei chyflwyno.
- Darperir sicrwydd annibynnol allanol gan yr Archwilydd Technegol er mwyn cadarnhau bod data 2018/19 yn gywir ac yn cydymffurfio â'r canllawiau cyhoeddedig.

Gwelliannau	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Mae tîm data Dŵr Cymru yn cynhyrchu modelau data byw ar gyfer y pedwar cyfleuster trin treuliad uwch a fydd yn cefnogi gofynion adrodd data blynyddol ac amser real.	Yn mynd rhagddo

4.8 Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr a Gwybodaeth am y Farchnad

Ym mis Chwefror 2018, cawsom gyfarwyddyd gan Lywodraeth Cymru i gyhoeddi Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr drafft 2019 at ddibenion ymgynghoriad cyhoeddus llawn. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad am 12 wythnos, gan gau ar 8 Mehefin, a cawsom 11 o ymatebion gan reoleiddwyr a rhanddeiliaid eraill. Ar 14 Medi 2018 cyflwynom ein cynllun drafft diwygiedig ar gyfer 2019 ynghyd â'r Datganiad Ymateb cysylltiedig, gan nodi'r newidiadau a wnaed i'n Cynllun mewn ymateb i'r sylwadau a gafwyd. Rydym wedi derbyn cyfarwyddyd gan Lywodraeth Cymru i gyhoeddi ein [Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr Terfynol ar gyfer 2019](#) sydd ar gael ar ein gwefan erbyn hyn.

Mae rheidrwydd cyfreithiol ar gwmnïau i baratoi Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr sy'n nodi sut y maent yn bwriadu cynnal y cydbwysedd rhwng y cyflenwad dŵr a'r galw amdano. Rhaid i'r Cynllun fod yn un hirdymor (o leiaf 25 mlynedd) a chyfrif am yr holl ffactorau posibl a allai effeithio ar y cydbwysedd rhwng y cyflenwad sydd ar gael a'r galw am ddŵr gan gwsmeriaid, fel newid hinsawdd.

Fel rhan o Adolygiad Prisiau 2014, cyflwynodd Ofwat fentrau masnachu dŵr er mwyn annog gweithgarwch masnachu dŵr rhwng cwmnïau dŵr sydd eisoes yn gweithredu. Drwy ganiatáu i adnoddau prin gael eu hoptimeiddio rhwng ardaloedd cwmnïau yn ogystal ag ynddynt, gall ei gwneud yn bosibl i fuddsoddiad drutach mewn datblygu adnoddau newydd yn ardal cwmni gael ei ohirio, gan leihau'r pwysau am i fyny ar filiau yn y dyfodol. Dim ond os yw cwmnïau yn llunio Fframwaith Asesu Cynigion cymeradwy, ac yn cydymffurfio ag ef, y gallant gael y cymhellion masnachu dŵr hyn.

Dŵr Cymru oedd y cwmni cyntaf i gyflwyno Cod Masnachu a Chaffael i Ofwat ym mis Chwefror 2016 a gafodd ei gymeradwyo. Cafodd ein Fframwaith Asesu Cynigion newydd ynghyd â gwybodaeth am y farchnad, y gofynnodd Ofwat amdani, eu cyflwyno fel rhan o'n Cynllun Busnes. Bwriedir i'r fframwaith roi sicrwydd y bydd contractau ar gyfer darparu adnoddau dŵr, yn prynu oddi wrth y ffynonellau mwyaf darbodus, gan ystyried ansawdd, maint ac agweddau perthnasol eraill.

Mae ein Cynllun yn dangos ein bod yn ystyried cyflenwadau dŵr gan drydydd partïon mewn ffordd agored a thryloyw a'n bod yn cefnogi'r defnydd o brosesau cystadleuol. Fel rhan o broses ymgynghori'r Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr, gwnaethom gyhoeddi barn ar yr angen am adnoddau dŵr a'u hargaeledd ar draws ein hardal gyflenwi ar ein gwefan. Cafodd Hysbysiad Gwybodaeth Ymlaen Llaw ei osod yng Nghyfnodolyn Swyddogol yr Undeb Ewropeaidd rhwng 17 Mai 2017 a 18 Awst 2017, gan geisio swmpgyflenwadau dŵr crai neu dŵr wedi'i drin yn y parthau canlynol ar sail y meintiau dangosol isod:

- Sir Benfro (~1 - 10 MI/d);
- Tywyn Aberdyfi (~ 0.1 - 0.5 MI/d);
- Gogledd Eryri Ynys Môn (~1 - 10 MI/d);
- SEWCUS (~2 - 30 MI/d).

Gwnaethom gyhoeddi set lawn o Dablau Gwybodaeth am y Farchnad Ofwat ochr yn ochr â chyflwyno ein cynllun drafft ar gyfer 2019, ac rydym wedi diweddarau ac ailgyhoeddi'r rhain ar ein gwefan, er mwyn cefnogi cyflwyniad ein cynllun drafft diwygiedig ar gyfer 2019 ym mis Medi 2018.

Camau rheoli a lliniaru

Proses sicrhau ansawdd amlhaenog yn ymwneud â datblygu'r cynllun drafft a'r data cysylltiedig. Mae hyn yn cynnwys monitro ansawdd y llinellau data unigol drwy gyfrwng ymgynghorwyr allanol ac adolygiad staff Dŵr Cymru, adolygiad cydweithwyr o brosesau data a sicrhau ansawdd ein prosesau yn gyffredinol drwy gyfrwng archwiliad allanol.

- Defnyddir ymgynghorwyr fframwaith allanol i ddatblygu a chynhyrchu'r rhan fwyaf o'r data am y cyflenwad a'r galw ar gyfer y Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr, e.e. ystyriaethau ynghylch faint o ddŵr sydd ar gael, toriad yn y llif neu'r gwahaniaeth rhwng galw a chyflenwad. Mae gan ein hymgyngorwyr eu prosesau sicrwydd eu hunain i sicrhau bod y data'n gadarn, a bydd Dŵr Cymru wedyn yn adolygu a chadarnhau'r wybodaeth hon.
- Mae'r Archwilydd Technegol yn cynnal archwiliad annibynnol o'n prosesau ac yn adolygu'r dulliau a ddefnyddiwyd gennym ni a'n partneriaid i fynd i'r afael â'r elfennau hynny o'r Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr drafft y nodwyd eu bod yn rhai risg uchel. Mae hyn yn amlygu'r risgiau posibl o ran cydymffurfio â chanllawiau'r Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr ac yn ystyried sut mae ein prosesau drafft yn y Cynllun hwnnw yn gydnaws ag egwyddorion arweiniol Llywodraeth Cymru ac â blaenoriaethau Ofwat ar gyfer Adolygiad Prisïau 2019. Y prif gwestiynau a ofynnwyd oedd:
 - A ydym wedi dangos dealltwriaeth dda o'r Canllawiau Cynllunio Adnoddau Dŵr a dogfennau cysylltiedig?
 - A oedd y prosesau a ddefnyddiwyd yn gyson â'r Canllawiau Cynllunio, gydag unrhyw wroddi wrth hynny wedi ei egluro a'i gyfiawnhau?
 - A oedd y cynllun yn adlewyrchu'n ddigonol egwyddorion arweiniol Llywodraeth Cymru a themâu allweddol Ofwat ar gyfer Adolygiad Prisïau cydgysylltiedig 2019?
 - A yw'r prosesau a ddefnyddir yn cynnwys lefelau priodol o sicrwydd ansawdd?
- Datblygwyd systemau coladu ar gyfer rhagolygon galw a chydbwysedd cyflenwad a galw gan ymgynghorwyr allanol ac mae cydweithwyr wedi cynnal adolygiadau arbenigol mewnol. Mae'r system adrodd hon yn defnyddio data sydd wedi'u harchwilio ac yn llunio'r tablau data sydd eu hangen ar reoleiddwyr yn awtomatig. Mae hyn yn cynnwys y Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr a data gwybodaeth am y farchnad. Mae'r system adrodd hon wedi cael ei hadolygu gan gydweithwyr.
- Cafodd y Cynllun ei gyhoeddi ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus llawn ym mis Mawrth 2018 ac ar 14 Medi 2018 gwnaethom gyflwyno fersiwn ddrafft diwygiedig o'r Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr a wnaeth ystyried yr adborth a ddaeth i law.
- Derbyniwyd cyfarwyddyd gan Lywodraeth Cymru i gyhoeddi ein Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr terfynol ar gyfer 2019.

Mae perthynas agos rhwng y Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr a'r data a gyflwynir am y farchnad, ac mae'r camau lliniaru a restrir uchod yn berthnasol i'r ddau i'r un graddau.

Gwelliannau	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Byddwn yn parhau i weithio'n agos gyda'n rheoleiddwyr er mwyn gwella ein prosesau'n barhaus a deall y risgiau sy'n ein hwynebu. Rydym wedi buddsoddi mewn llwyfan modelu adnoddau dŵr newydd, sef 'Aquator', a fydd yn rhoi cymhwysiad newydd i ni gefnogi ein cynlluniau datblygu adnoddau dŵr a sychder drwy fodelu system cyflenwi dŵr yn well.	Yn mynd rhagddo
Rydym hefyd yn gwella ein gwaith modelu dalgylch fel y gallwn wella'r broses o gynrychioli'r mewnlif hydrolegol yn ein dalgylchoedd cronfeydd dŵr ac afonydd lle bo angen.	Yn mynd rhagddo
Byddwn yn parhau i ddefnyddio'r broses Adolygu Blynnyddol er mwyn adrodd ar unrhyw newidiadau i'n balansau galw am gyflenwad ac adrodd ar gynnydd yn erbyn y Cynllun hwn.	Yn mynd rhagddo

4.9 Adroddiadau Ariannol Statudol

Mae paratoi cyfrifon statudol yn ofyniad cyfreithiol ac rydym hefyd yn cyhoeddi datganiadau ariannol dros dro fel sy'n ofynnol yn ôl ein Cytundeb Telerau Cyffredin gyda buddsoddwyr. Mae Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y grŵp yn nodi ein strategaeth, ein trefniadau llywodraethu a'n perfformiad yng nghyd-destun ein hamcanion strategol. Rydym hefyd yn adrodd ar ganlyniad ein hasesiad cydnerthedd ariannol yn ein datganiad hyfywedd hirdymor.

Caiff ein Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon eu cyhoeddi ar ein gwefan bob blwyddyn ym mis Gorffennaf, a'n Datganiadau Dros Dro ym mis Tachwedd.

Camau rheoli a lliniaru

- Mae ein cyfrifwyr yn gwneud y gwaith cyfrifyddu beunyddiol sy'n cynnwys cynnal a chadw'r systemau cyfrifyddu a'r gwaith cysoni ar ddiwedd y mis.
- Mae perchenogion a rheolwyr data yn gyfrifol am ddarparu gwybodaeth gywir yn unol â'r canllawiau rheoleiddio a chyfrifyddu statudol diweddaraf.
- Mae goruchwyliaeth rheolwyr o weithgareddau'r cyfrifwyr yn cynnwys adolygiadau rheolaidd o wybodaeth a chymeradwyaeth derfynol cyn cyhoeddi.
- Mae Archwilwyr Ariannol, sy'n gweithio yn unol â'r Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol, yn adolygu'r wybodaeth a gyflwynir yn ein cyfrifon statudol ac yn rhoi eu barn archwilio annibynnol ynghylch a yw'r wybodaeth honno yn gywir ac yn deg yn seiliedig ar ei chydymffurfiaeth â'r Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol a Deddf Cwmnïau 2006.
- Cynhelir adolygiad gan Dîm Gweithredol Dŵr Cymru a rhoddir diweddariadau i'r Pwyllgor Archwilio.
- Mae'r Bwrdd yn rhoi cymeradwyaeth cyn cyhoeddi.
- Adolygiad blynyddol o bolisiau cyfrifyddu (perfformiwyd diwethaf ym mis Ionawr 2019) er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â newidiadau i'r fframwaith cyfrifyddu a'n gallu i gydymffurfio ag unrhyw newidiadau yn y dyfodol.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Bydd gweithredu modiwl cyfuno yn system gyfrifyddu SAP yn darparu proses gyfuno fwy cadarn er mwyn llunio adroddiadau ariannol Cwmni a Grŵp a fydd yn lleihau nifer y cofnodion cyfnodolyn all-lein.	✓ - Wedi canfod datrysiaid technegol ac wedi'i roi ar waith yn y system fyw. Yn mynd rhagddo: Gwaith mireinio'r datrysiaid yn mynd rhagddo o hyd gan gynnwys profi ac adolygu cyfres lawn o weithdrefnau diwedd y flwyddyn (mis Ebrill 2019).
Gweithredu modiwl system gyfrifyddu sy'n rhoi trosolwg cyfunol a mwy o reolaeth dros yr holl weithgareddau ar ddiwedd y mis.	✓ - Wedi canfod datrysiaid technegol ac wedi'i roi ar waith yn y system fyw. Yn mynd rhagddo: Gwaith mireinio'r datrysiaid yn mynd rhagddo o hyd gan gynnwys profi ac adolygu cyfres lawn o

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
	weithdrefnau diwedd y flwyddyn (mis Ebrill 2019).
Datblygu adroddiadau awtomataidd er mwyn lleihau'r angen i ddyrannu costau â llaw a chynyddu'r adnoddau sydd ar gael er mwyn darparu sicrwydd mewnol.	✓ - cynllun adnoddau ar gyfer 2019/20 wedi'i gwblhau. Yn mynd rhagddo: Datblygu adroddiadau awtomataidd.

4.10 Cyfoeth Naturiol Cymru – Tablau Cydymffurfio (MD109)

Yn ystod y cyfnod rheoli prisiau yn 2010-15, parhaodd Ofwat i fonitro perfformiad cwmnïau o ran cyflawni canlyniadau a darparu rhaglenni gwella drwy gyfrwng yr hyn a adwaenid bryd hynny fel Ffurflen Mehefin a chyflwyniadau MD109. Er bod gweithdrefnau adrodd a monitro Ofwat wedi datblygu, rydym yn parhau i dderbyn adroddiad o'r math MD109, sef y "Tablau Cydymffurfio" fel y'u gelwir bellach. Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd sy'n gyfrifol am gwblhau'r Tablau Cydymffurfio blynyddol ond mae'r wybodaeth yn y tablau yn seiliedig ar ddata a gynhyrchwyd gan Dŵr Cymru.

Mae'r Tablau Cydymffurfio yn cynnwys gwybodaeth am berfformiad ein gweithfeydd trin dŵr gwastraff yn erbyn eu trwydded gwaredu. Mae gan bob gwaith trin dŵr gwastraff drwydded a roddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd sy'n rheoleiddio ansawdd y dŵr gwastraff y caniateir i'r cwmni ei ryddhau i afonydd a dyfroedd arfordirol. Mae'r Tablau hefyd yn cynnwys manylion am unrhyw achosion o lygredd.

Mae manylder a chyflawnder y wybodaeth yn y Tablau Cydymffurfio yn bwysig i Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd yn benodol ond hefyd i gwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill yn gyffredinol ac mae hyn yn cyfiawnhau ei chynnwys yn y ddogfen hon.

Camau rheoli a lliniaru:

Cydymffurfiaeth Dŵr Gwastraff

- Caiff manylion y cyfyngiadau o ran nifer y trwyddedau a roddir gan Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd eu cynnwys yng Nghronfa Ddata Ansawdd Dŵr Cymru (QDB a LIMS).
- Nid yw'r rhaglen samplu hunanfonitro gweithredwyr yn weledol i gyflogeion gweithredol sy'n gyfrifol am berfformiad gollyngiadau.
- Mae cyfres o ddogfennau a chanllawiau ar gael i staff yn System Reolaeth Integredig Dŵr Cymru.
- Mae'r cyflogeion sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda'n proses hunanfonitro yn rhydd o unrhyw wrthdaro buddiannau posibl gan eu bod yn adrodd i Benaethiaid Busnes gwahanol.
- Mae canlyniadau samplu yn cael eu dadansoddi gan labordai achrededig annibynnol a labordai achrededig Gwasanaeth Achredu'r Deyrnas Unedig (UKAS).
- Mae methiannau samplu yn cael eu hadrodd yn awtomatig o QDB a LIMS.
- Mae'r cwmni yn gwneud gwiriadau cysoni awtomatig a gwiriadau cysoni â llaw er mwyn sicrhau bod setiau data Cyfoeth Naturiol Cymru, Asiantaeth yr Amgylchedd a Dŵr Cymru yn gywir.
- Cynhelir cyfarfodydd cyswllt rheolaidd rhwng Cyfoeth Naturiol Cymru/Asiantaeth yr Amgylchedd a Dŵr Cymru.
- Mae Uwch Reolwr yn cymeradwyo data diwedd y flwyddyn ar y cyd â Cyfoeth Naturiol Cymru, sy'n cynnwys data a gasglwyd o Loegr a reoleiddir gan Asiantaeth yr Amgylchedd.
- Mae Gwasanaeth Achredu'r Deyrnas Unedig yn cynnal archwiliad annibynnol blynyddol o brosesau Dŵr Cymru.
- Mae Cyfoeth Naturiol Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd yn cynnal archwiliad blynyddol o'r system reoli hunanfonitro gweithredwyr.
- Mae Sicrwydd Busnes yn cynnal archwiliad blynyddol o dechnegwyr samplu a'r System Reoli.
- Mae Grŵp Llywio dan arweiniad Rheolwr Gyfarwyddwr y Gwasanaethau Dŵr Gwastraff wedi bod yn weithredol ers peth amser er mwyn goruchwyllo gweithrediad y system newydd.

- Mae Grŵp Llywio yn adrodd yn ôl yn rheolaidd i'r Grŵp Systemau a Newid, a gadeirir gan y Cyfarwyddwr Cyllid.

Llygredd

- Cofnodir achosion o lygredd ar system Cynllun Gweithredu Strategol Dŵr Cymru.
- Ceir cysoni cyson rhwng y system Cynllun Gweithredu Strategol a System Cofnodi Digwyddiadau Cyfoeth Naturiol Cymru).
- Mae trafodaethau ffurfiol ac anffurfiol â Cyfoeth Naturiol Cymru yn rhoi sicrwydd am gywirdeb a dosbarthiad data am lygredd.
- Rhoddir rhagor o sicrwydd gyda datblygiad canllawiau staff ar ddosbarthu a diffinio achosion o lygredd a ddiffinnir yng ngweithdrefnau'r System Reoli Integredig.
- Mae gweithdrefnau wedi'u datblygu ar gyfer cofnodi a rhoi gwybod am achosion o lygredd gydag elfen o fapio prosesau yn ofynnol ac yn cael ei darparu drwy'r System Reoli Integredig.
- Caiff System Cofnodi Digwyddiadau Cymru ei gwirio ar ddiwedd y flwyddyn yn unol ag amserlen Cyfoeth Naturiol Cymru.
- Y Pennaeth Asedau Dŵr Gwastraff yn cymeradwyo'r ffurflen ddrafft i'w dychwelyd i Cyfoeth Naturiol Cymru.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Cyflwynwyd system newydd yn lle QDB ym mis Mai 2018. Fodd bynnag, bydd adroddiadau rheoli a rheoliadol yn parhau o system QDB tan 2019. Mae elfennau eraill o'r system Rheoli Dadansoddiadau Samplu wedi effeithio ar y cyllid sydd ar gael. Cynlluniau prosiect a dyddiad gweithredu newydd yn cael eu hadolygu.	Yn mynd rhagddo
Gwnaethom sefydlu Grŵp Gorchwyl a Gorffen rhyngom ni a Cyfoeth Naturiol Cymru er mwyn adolygu a gwella proses Arolygu OSM. Gwnaeth hyn wella ein gallu i gytuno ar y tablau'n gyflymach ac yn fwy effeithlon.	✓
Byddwn yn trefnu i adolygu'r data yn fwy rheolaidd gyda Chyfoeth Naturiol Cymru yn ystod y flwyddyn adrodd. Dyddiadau adolygu ar gyfer 2019 i'w cytuno ond rydym yn bwriadu cyfarfod i adolygu'r data Ch1 ym mis Mai 2019.	Yn mynd rhagddo

4.11 Perfformiad, Arferion a Pholisïau Talu

Gwnaeth yr Adran Busnes, Ynni a Strategaeth Ddiwydiannol amlinellu yn ei adroddiad ym mis Hydref 2017 bod miloedd o fusnesau bob blwyddyn yn destun beichiau gweinyddol ac ariannol enfawr am nad ydynt yn cael eu talu mewn pryd. Mae taliadau hwyr yn fater allweddol i sefydliadau, yn enwedig i fusnesau llai, oherwydd gall gael effaith negyddol ar eu llif arian parod a pheryglu eu gallu i fasnachu. Yn yr achosion gwaethaf, gall taliadau hwyr arwain at fethdaliad.

Gwnaeth rheoliadau a wnaed o dan adran 3 o Ddeddf Busnesau Bach, Menter a Chyflogaeth 2015 (ac, ar gyfer partneriaethau atebolrwydd cyfyngedig, Ddeddf Partneriaethau Atebolrwydd Cyfyngedig 2000), osod dyletswydd ar gwmnïau mwyaf y DU a phartneriaethau atebolrwydd cyfyngedig i adrodd bob chwe mis ar eu perfformiad, eu polisïau a'u harferion talu ar gyfer blynnyddoedd ariannol yn dechrau ar, neu ar ôl, 6 Ebrill 2017. Mae'n rhaid i'r wybodaeth gael ei chyhoeddi drwy wasanaeth ar-lein a ddarperir gan y llywodraeth, a bydd ar gael i'r cyhoedd.

Gwnaethom gynnwys y maes hwn yng Nghynllun Sicrwydd Terfynol 2017/18 ac rydym wedi gwneud gwelliannau sylweddol i berfformiad cyn cyflwyno'r adroddiad cyhoeddus cyntaf ym mis Hydref 2018, fel bod ein perfformiad yn cydymffurfio â gofynion y Cod Taliadau Prydlon. Ni dderbyniwyd unrhyw sylwadau gan gwsmeriaid a rhanddeiliaid ar y maes hwn yn yr ymgynghoriad Cynllun Sicrwydd Drafft 2018/19 – felly rydym yn bwriadu parhau i gadw'r eitem hon yn ein cynllun sicrwydd gan ei bod yn dal i fod yn bwysig.

Camau rheoli a lliniaru

Caiff systemau a gweithdrefnau ariannol eu cyflunio er mwyn sicrhau y gallwn dalu pob anfoneb gymeradwy yn unol â'r telerau talu y cytunwyd arnynt.

- Caiff rhestr o anfonebau dyledus eu cylchredeg ymhlith rheolwyr llinell a'r rheini sy'n caffael gwasanaethau er mwyn sicrhau bod pawb yn eu gweld.
- Rydym wedi gwella ein systemau er mwyn ei gwneud hi'n haws i'r rheini sy'n caffael gwasanaethau neu nwyddau gadarnhau eu bod wedi eu derbyn ac awtomeiddio darpariaeth amserol er mwyn sicrhau bod rheolwyr llinell yn ymwybodol o unrhyw eitemau sy'n destun oedi mewn da bryd.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Rydym yn parhau i roi systemau ar waith er mwyn ei gwneud hi'n haws i'r rheini sy'n caffael gwasanaethau neu nwyddau gadarnhau eu bod wedi eu derbyn ac er mwyn sicrhau bod rheolwyr llinell yn ymwybodol o unrhyw eitemau sy'n destun oedi mewn da bryd.	✓ - Sicrhau bod copïau o anfonebau ar gael i bawb sy'n caffael. ✓ - Uwchgyfeirio eitemau sydd wedi'u hoedi i'r rheolwyr llinell yn awtomataidd. Yn mynd rhagddo: Datblygu adroddiadau i ddangos statws trafodion P2P (Prynu i Dalu) cydweithwyr i weinyddwyr. Wedi'i gynllunio: Ap symudol er mwyn hwyluso'r broses o gadarnhau derbyn nwyddau/gwasanaethau gan gydweithwyr maes.
Gwella systemau er mwyn gwella profiadau cyflenwyr.	✓ - Rhoddwyd y system ar waith a gwnaed gwelliannau i'r broses er mwyn dangos perfformiad sy'n arwain y sector ym maes taliadau.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
	✓ - Derbynnir anfonebau ar ffurf e-bost i fewnflwch dynodedig. Yn mynd rhagddo: E-byst awtomataidd ar gyfer slipiau cyngor ar daliadau.
Cofrestru ar gyfer y Cod Taliadau Prydlon (www.promptpaymentcode.org.uk)	Yn mynd rhagddo: Mae ein perfformiad ym maes taliadau yn bodloni'r meini prawf ac mae'r broses ar waith.

4.12 Ymgysylltu â Chwsmeriaid

Rydym yn sicrhau bod gwybodaeth a data a ddefnyddir i lywio ymchwil cwsmeriaid yn deillio o ffynhonnell ddibynadwy a chywir a'u bod yn cael eu prosesu'n gywir. Yn ystod y 12 mis diwethaf, gwelwyd cryn dipyn o weithgarwch wrth i ni baratoi ar gyfer yr adolygiad prisiau. Rydym hefyd yn cynnal ymchwil cwsmeriaid "busnes fel arfer", gan gynnwys arolygon er mwyn nodi lefelau ymddiriedaeth cwsmeriaid ac ymwybyddiaeth o'n statws "nid er elw".

Mae gennym fframwaith ymgysylltu â chwsmeriaid sy'n sail i'n gwaith ymchwil. Mae'r fframwaith hwn yn cynnwys:

- Nodiadau canllaw ar gyfer bodloni gofynion arfer da wrth ymgysylltu â chwsmeriaid; a
- Dull o ddadansoddi'r data amrywiol a geir yn sgil ymgysylltu â chwsmeriaid er mwyn sicrhau ein bod yn nodi barn cwsmeriaid yn ddigonol.

Er bod gweithgareddau diweddar wedi canolbwyntio'n bennaf ar yr adolygiad prisiau, rydym yn cymhwyso'r egwyddorion sy'n sail i'r gwaith ymchwil hwn a'r camau rheoli a lliniaru a nodir isod at bob gweithgarwch ymgysylltu â chwsmeriaid er mwyn sicrhau bod yr ymchwil yn seiliedig ar ddata cywir a dibynadwy a ddarperir gan y cwmni.

Camau rheoli a lliniaru

Rydym yn sicrhau bod gwybodaeth a data a ddefnyddir i lywio ymchwil cwsmeriaid yn dod o ffynhonnell ddibynadwy a chywir a bod canlyniadau ymchwil cwsmeriaid yn cael eu prosesu a'u cyflwyno'n gywir. Rydym yn gwneud hyn drwy sicrhau:

- Bod ymchwil cwsmeriaid yn cael ei gynnal gan gwmni ymchwil dibynadwy sydd â record dda ym maes ymchwil cwsmeriaid. Rydym yn defnyddio tri chwmni ymchwil o dan gontract fframwaith a oedd yn destun proses dendro gystadleuol. Mae pob un o'r cwmnïau yn aelodau o'r Gymdeithas Ymchwil i'r Farchnad ac felly'n rhwym wrth ei chod ymddygiad ar sut y dylid cynnal gwaith ymchwil.
- Yn gyffredinol, daw'r data a ddefnyddir yn yr ymchwil o ddogfennau a gyhoeddwyd gennym fel ein Hadroddiad Perfformiad Blyneddol neu'r Adroddiad Blyneddol a Chyfrifon sydd wedi bod yn destun lefel briodol o sicrwydd ynddynt hwy eu hunain.
- Lle y defnyddir data o ddogfennau a gyhoeddwyd gan gyrff allanol dibynadwy, e.e. Cyfoeth Naturiol Cymru, rydym yn tybio bod y data wedi bod yn destun proses sicrwydd briodol.
- Perchenogion data o fewn y busnes sy'n gyfrifol am brosesu'r data a bodloni eu hunain bod y data'n ddibynadwy ac yn gywir.
- Yn gyffredinol, caiff gweithgarwch ymgysylltu â chwsmeriaid a gynhelir mewn perthynas â PR19 ei rannu â'r Grŵp Herio Cwsmeriaid a chânt gyfle i herio a chraffu ar y dull a ddefnyddiwyd a'r deunyddiau a ddarparwyd. Caiff ein briffiau ymchwil, ein holiaduron a'r holl adroddiadau terfynol ar y canlyniadau eu rhannu â'r Grŵp Herio Cwsmeriaid.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Ar ôl cwblhau'r ymchwil ar gyfer PR19, byddwn yn cynnal ymarfer gwersi a ddysgwyd gyda'r Grŵp Herio Cwsmeriaid a fydd yn cynnwys adolygiad o'r ffordd y dilynwyd y camau rheoli a lliniaru a restrir uchod.	Yn mynd rhagddo

4.13 Ein Gwasanaethau â Blaenoriaeth i Gwsmeriaid sy'n Agored i Niwed

Rydym am sicrhau ein bod yn rhoi'r gwasanaeth gorau posibl i bob un o'n cwsmeriaid, bob amser. Os oes gan gwsmeriaid ofynion penodol oherwydd eu hoedran, iechyd, cyflwr meddygol neu ofynion cyfathrebu ychwanegol, gofynnwn iddynt gofrestru ar gyfer Gwasanaethau â Blaenoriaeth fel y gallwn helpu i addasu ein gwasanaethau i ddiwallu eu hanghenion. Mae gennym lyfryn 'Gwasanaethau â Blaenoriaeth' sy'n egluro beth sydd ar gael, sut y gallwn helpu, a sut i wneud cais. Caiff hyn ei atgyfnerthu hefyd yng Nghyfarwyddyd Mesurau Argyfwng a Diogelwch (ymgymerwr dŵr a charthffosiaeth) 1998, lle rhoddir blaenoriaeth i sectorau o'r boblogaeth sy'n agored i niwed.

Rydym yn hyrwyddo ein Gwasanaethau â Blaenoriaeth drwy ein canolfan alwadau a chydweithwyr rheng flaen eraill, yn ogystal â gweithio gyda sefydliadau partner cymunedol i godi ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau a ddarperir gennym. Mae gennym gytundebau â dau sefydliad cyfleustodau eraill, Wales and West Utilities a Western Power Distribution, i gymryd gwybodaeth am eu cwsmeriaid sydd wedi cofrestru â'u cynlluniau gwasanaethau â blaenoriaeth, ac sydd wedi rhoi caniatâd iddynt drosglwyddo eu manylion i ni i'w cynnwys yn ein cynllun.

Cafodd y problemau gweithredol heriol a wynebwyd yn dilyn y tywydd gwael a gafwyd ar ddiwedd mis Chwefror a dechrau mis Mawrth 2018 effaith fawr ar ein rhwydwaith. Gwelwyd pibellau'r rhwydwaith a phibellau ar eiddo ein cwsmeriaid yn byrstio ac yn gollwng yn sgil y tywydd rhewllyd a'r dadmer sydyn, gan dorri'r cyflenwad i rai o'n cwsmeriaid. Roedd ein Cofrestr Gwasanaethau â Blaenoriaeth yn allweddol o ran sicrhau ein bod yn cynnig cyflenwad arall i unrhyw gwsmeriaid a oedd yn agored i niwed yn ystod y digwyddiad. Mae'r gwasanaeth hwn ar gael i gwsmeriaid sydd â chyflwr meddygol sy'n golygu bod angen iddynt ddefnyddio dŵr, yn ogystal â chwsmeriaid sydd â symudedd cyfyngedig neu anabledau sy'n eu hatal rhag sicrhau cyflenwadau eraill yn ystod digwyddiad. Hefyd, gofynnwyd i bob aelod o staff rheng flaen a oedd yn delio â chwsmeriaid fynd ati i nodi cwsmeriaid a allai fod yn agored i niwed (hyd yn oed os nad oeddent ar ein Cofrestr Gwasanaethau â Blaenoriaeth) er mwyn i ni allu nodi p'un a oedd angen unrhyw gymorth ychwanegol arnynt.

Camau rheoli a lliniaru

- Mae'r cwmni yn cynnal cofrestr ar gyfer ein gwasanaethau â blaenoriaeth, sy'n cynnwys dros 26,000 o gwsmeriaid.
- Caiff gwybodaeth am gwsmeriaid a'u hanghenion eu cofnodi ar systemau busnes perthnasol, lle y gellir llunio adroddiadau.
- Mae mynediad i'r gofrestr yn gyfyngedig er mwyn sicrhau ein bod yn cydymffurfio â pholisi Dŵr Cymru ar wybodaeth sensitif.
- Cytundebau rhannu data gyda darparwyr cyfleustodau eraill i gael manylion cwsmeriaid sydd wedi cofrestru â'u cynlluniau gwasanaethau â blaenoriaeth.
- Caiff y gofrestr ei chynnal mewn sawl ffordd, megis ffurflen gais a dderbynnir gan y cwsmer, gwybodaeth a dderbynnir gan Unedau Dialysis Arennol ynghylch cwsmeriaid gwasanaeth â blaenoriaeth a gwybodaeth a dderbynnir yn ystod galwad ffôn â chwsmer, er enghraifft os na all gwblhau ffurflen gais.

Gwelliannau	Cwblhawyd (√) neu'n 'Mynd rhagddo'
Adolygwyd ein prosesau a datblygwyd Cofrestr Gwasanaethau â Blaenoriaeth newydd yn 2018 i gydymffurfio â gofynion y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data a wnaeth sicrhau bod data'r cwsmeriaid yn cael eu casglu'n gywir a gwella adroddiadau. Caiff y data eu hadolygu a'u cofnodi yn rheolaidd.	√
Rydym yn cydweithio â dros 180 o sefydliadau partner ar hyn o bryd fel ffordd o hyrwyddo ein Cofrestr Gwasanaethau â Blaenoriaeth, ac mae gennym gytundeb rhannu data un ffordd gyda Western Power a Wales and West Utilities. Byddwn yn ehangu'r dull hwn o rannu data ymhellach ac yn ymgorffori pob maes y bydd y sector ynni yn ei ddarparu i'w gwsmeriaid fel rhan o'i Wasanaethau â Blaenoriaeth, a adnabyddir fel codau anghenion, erbyn 2020.	Yn mynd rhagddo
Mae cynlluniau ar waith i recriwtio cynghorwyr arbenigol a fydd yn cwmpasu pob agwedd ar opsiynau cymorth ariannol/anariannol â chwsmeriaid. Caiff y gwasanaeth ei dreialu gyntaf ar ddechrau haf 2019. Rydym wrthi'n cydweithio â sawl cwmni ar hyn o bryd i ystyried yr hyfforddiant a'r cymorth y bydd eu hangen arnom wrth symud ymlaen er mwyn sicrhau y gall cynghorwyr dros y ffôn adnabod y cwsmeriaid sy'n agored i niwed. Bydd hyn yn galluogi'r cynghorwyr dros y ffôn i gynnig y cymorth mwyaf priodol fesul achos.	Yn mynd rhagddo

4.14 Adrodd i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr

Y Cyngor Defnyddwyr Dŵr yw'r corff gwarchod defnyddwyr statudol ar gyfer y diwydiant dŵr yng Nghymru a Lloegr.

Cyflwynwn yn rheolaidd (bob mis, bob chwarter a bob chwe mis) gyfres o ddata i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr ar feysydd fel ein perfformiad ar lifogydd carthffosydd, achosion o amharu ar gyflenwadau a nifer y cwynion gan gwsmeriaid a gafwyd. Hefyd, cyflwynir copi o gerdyn sgorio'r cwmni, sy'n dangos perfformiad yn erbyn ein targedau allweddol i Dŵr Cymru yn fisol.

Yn ystod y flwyddyn, mae'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr yn cyhoeddi amrywiaeth o adroddiadau ar berfformiad cwmnïau sy'n tanlinellu sut mae cwmnïau unigol yn cymharu ar nifer o fesurau, yn ogystal â chymharu ac adrodd ar farn cwsmeriaid am y gwasanaethau a gânt gan eu cwmni dŵr lleol a ph'un a ydynt yn werth am arian.

Cynhelir cyfarfod â phob cwmni dŵr bob chwarter lle mae'r Cyngor yn trafod perfformiad y cwmni ac yn cael y cyfle i godi unrhyw faterion sy'n peri pryder. Mae'r cyfarfod ar agor i aelodau'r cyhoedd unwaith y flwyddyn. O 1 Ebrill 2017, mae cwsmeriaid dibreswyl yn Lloegr wedi gallu newid eu manwerthwr dŵr. Yng Nghymru, dim ond cwsmeriaid dibreswyl mawr sy'n gallu gwneud hyn. Er mwyn sicrhau bod ein cwsmeriaid dibreswyl yn parhau i gael gwasanaeth cwsmeriaid ardderchog, rydym wedi penodi sefydliad ymchwil i'r farchnad i gynnal dau arolwg boddhad hanner blwyddyn ar sampl ar hap o 1,000 o'n cwsmeriaid. Rydym yn cyhoeddi'r canlyniadau yn ein Hadroddiad Perfformiad Blyneddol.

Hefyd, yn dilyn trafodaethau â'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr, rydym wedi llunio adroddiad ar weithgarwch dibreswyl a gyflwynir gennym i'r Cyngor bob chwarter. Mae'r adroddiad yn cynnwys gwybodaeth am nifer y galwadau ffôn a'r cwynion ysgrifenedig a dderbyniwyd. Mae'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr hefyd yn adolygu ac yn trafod yr adroddiad hwn yn y cyfarfodydd chwarterol rheolaidd.

Mae manylder a chyflawnder y wybodaeth a roddir i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr yn bwysig iawn i bob cwsmer a rhanddeiliaid arall yn gyffredinol ac mae hyn yn cyfiawnhau ei chynnwys yn y ddogfen hon. Felly, sicrhawn fod y data rydym yn eu rhoi iddo yn cyrraedd yr un lefel uchel o sicrwydd â'r hyn a rown i'n holl reoleiddwyr eraill.

Camau rheoli a lliniaru

- Cymeradwyr y data gan berchennog y data, y rheolwr busnes (lle y bo'n briodol) a'r Cyfarwyddwr perthnasol.
- Darperir sylwebaeth er mwyn ategu'r data. Caiff ei hadolygu a'i chymeradwyo gan y Cyfarwyddwr perthnasol.
- Mae'r Tîm Rheoleiddio yn adolygu data, methodoleg, perfformiad a thrywyddau archwilio ategol.
- Archwiliad manwl trydydd parti o'r broses casglu a chofnodi data diwedd blwyddyn gan ein Harchwilydd Technegol, er mwyn rhoi sicrwydd y gellir cofnodi'r data yn ddibynadwy ac yn gywir ac yn unol ag unrhyw ofynion adrodd perthnasol. Mae hyn yn cynnwys hapwiriadau i brofi'r prosesau, y tybiaethau, y fethodoleg, y broses o'i rhoi ar waith, y trefniadau llywodraethu a'r canlyniadau.
- Cyfarfodydd chwarterol gyda'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr sy'n herio ein perfformiad lle bo'n berthnasol. Mae o leiaf un Cyfarwyddwr yn mynychu'r cyfarfodydd hyn.
- Caiff cyfarfodydd cyhoeddus eu trefnu gan y Cyngor Defnyddwyr Dŵr a gall cwsmeriaid ddod iddynt a holi'r cwmni.

Gwelliannau	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Caiff Datganiadau Methodoleg eu datblygu yn 2019 ar gyfer yr holl wybodaeth a gyflwynir i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr.	Yn mynd rhagddo
Caiff y dulliau adrodd eu hadolygu'n rheolaidd mewn ymgynghoriad â Dŵr Cymru.	Yn mynd rhagddo

4.15 Cydnerthedd Corfforaethol

Mae atgyfnerthu cydnerthedd fel y gall ein cwsmeriaid ddibynnu ar eu gwasanaethau dŵr a charthffosiaeth, nawr ac yn y dyfodol, yn un o brif nodweddion ein Cynllun Busnes.

Cymerwn gamau 'busnes cyfan' o ran cydnerthedd, ac, fel y cyfryw, mae ein cynlluniau cydnerthedd yn rhan o bron pob elfen o'n Cynllun Busnes. Rydym wedi datblygu fframwaith cynhwysfawr, gan gynnwys 'Olwyn Cydnerthedd' Dŵr Cymru, er mwyn asesu cydnerthedd ar draws y busnes, yn seiliedig ar arfer da rhyngwladol a chanllawiau cenedlaethol.

Cydnerthedd cyffredinol sy'n bwysig i'n cwsmeriaid ac mae'n gysyniad craidd i ni. Mae'n rhaid i ni weld y darlun mwy o faint er mwyn bodloni disgwyliadau ein cwsmeriaid. Mae hyn yn golygu cael seilwaith a gwasanaethau cadarn a ategir gan y sgiliau cywir, yr arweinyddiaeth gywir a'r systemau cywir. Cyflawnwn gydnerthedd yn gyffredinol drwy gysylltu elfennau corfforaethol, ariannol a gweithredol cryf ynghyd gyda chwsmeriaid wrth wraidd popeth.

Cafodd ein model perchenogaeth - Glas Cymru ei sefydlu yn 2001 fel endid un diben i fod yn berchen ar Dŵr Cymru, ei ariannu a'i reoli. Mae'n 'gwmni cyfyngedig drwy warant' ac, am nad oes ganddo unrhyw randdeiliaid, caiff unrhyw warged ariannol ei defnyddio er budd cwsmeriaid Dŵr Cymru.

Fel cwmni cyfyngedig drwy warant, mae ein strwythur llywodraethu yn cynnwys Bwrdd lle mae'r rhan fwyaf o'r aelodau yn Gyfarwyddwyr Anweithredol Annibynnol, a cheir corff aelodaeth sy'n cyflawni rôl hanfodol dwyn y Bwrdd i gyfrif er mwyn galluogi fframwaith llywodraethu cryf. Mae'r corff aelodaeth yn pleidleisio yn ein Cyfarfod Cyffredinol Blyneddol ar benderfyniadau fel penodi cyfarwyddwyr a pholisi cydnabyddiaeth. Ceisiwn wella effeithiolrwydd ein corff aelodaeth drwy sicrhau bod rhyngweithio rhwng ein Bwrdd a'n Haelodau mewn o leiaf ddau gyfarfod y flwyddyn, dau gyfarfod rhanbarthol y flwyddyn a thrwy gyswllt rheolaidd ag Aelodau drwy dimau Ysgrifenyddiaeth y Tîm Gweithredol a'r Cwmni.

Mae trefniadau llywodraethu corfforaethol cadarn yn ategu'r gwerthoedd a bennir gan y Bwrdd, ac yn cefnogi fframwaith gwneud penderfyniadau'r Grŵp. Gan nad ydym yn gwmni rhestredig nid oes rhaid i ni gydymffurfio â Chod Llywodraethu Corfforaethol y DU, ond gwnawn hynny'n wirfoddol hyd y bo'n gymwys ar sail ein model perchenogaeth.

Mae Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU yn amlinellu safonau arfer da o ran arweinyddiaeth, effeithiolrwydd y Bwrdd, atebolrwydd, cydnabyddiaeth a chysylltiadau â Rhanddeiliaid. Er bod y Cod yn fwy cymwys i gwmnïau y mae eu cyfranddaliadau wedi'u rhestru ar Gyfnewidfa Stoc Llundain, ceisiwn ddilyn ysbryd y Cod a'r egwyddorion ynddo.

Bob blwyddyn cyhoeddwn ein Hadroddiad Blyneddol a Chyfrifon mewn ffordd mor deg a chytbwys â phosibl, ac mae ein Cyfarwyddwyr yn cadarnhau bod y cwmni yn "fusnes gweithredol" ac yn gwneud datganiad dichonoldeb hirdymor. Yn ein Hadroddiad Blyneddol a Chyfrifon adroddwn yn erbyn Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU, gan gynnwys sicrhau adolygiad teg, cytbwys a dealladwy o berfformiad, model busnes a strategaeth y cwmni.

Mae Ofwat wedi datblygu cyfres o egwyddorion sy'n cynrychioli'r safonau gofynnol ar gyfer arweinyddiaeth, tryloywder a llywodraethu ar lefel Bwrdd i gwmnïau yn y sector dŵr. Croesawn ganllawiau Ofwat sy'n ategu'r Cod yn ein barn ni.

Caiff ein Datganiad Llywodraethu Corfforaethol ei gyhoeddi ar ein gwefan bob blwyddyn. Mae'r Datganiad hwn yn nodi sut rydym yn cyflawni Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU ac mae hefyd yn dynodi lle ceir egwyddorion Ofwat cyfochrog.

Camau rheoli a lliniaru

- Cawn ein harwain gan Fwrdd effeithiol sydd, gyda'i gilydd, yn gyfrifol am lwyddiant hirdymor y cwmni.
- Rhennir cyfrifoldebau'n glir rhwng rhedeg y Bwrdd a'r cyfrifoldeb gweithredol am redeg busnes y cwmni. Nid oes gan unrhyw unigolyn bwerau gwneud penderfyniadau dilyffethair.
- Mae gennym drefniadau ffurfiol a thryloyw ar gyfer ystyried sut y dylai gymhwyso egwyddorion cyflwyno adroddiadau corfforaethol, rheoli risg a rheolaeth fewnol a chynnal cydberthynas briodol ag archwilwyr y cwmni.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Gwnaethom baratoi trosolwg o'r addasiadau arfaethedig yn ymgynghoriad Ofwat er mwyn symleiddio amodau amrywiol trwyddedau pob ymgymwrwr er mwyn sicrhau bod ein prosesau sicrwydd ar waith cyn i unrhyw drwyddedau gael eu haddasu.	✓

4.16 Cydnerthedd Ariannol

Mae angen i'n cwsmeriaid wybod y gallant ddibynnu ar y gwasanaethau a ddarparwn yn yr hirdymor ac felly mae sicrhau cydnerthedd hirdymor ein busnes, gan gynnwys cydnerthedd ariannol, yn faes ffocws allweddol i ni.

Gan nad oes gennym randdeiliaid (a allai ddarparu cydraddoldeb yn achos anhawster ariannol), mae cynnal mynediad parod i ddyledion cost isel yn rhan allweddol o'n model perchenogaeth nid er elw. Yna caiff buddiannau'r cyllid cost isel hwn eu trosglwyddo i gwsmeriaid ar ffurf biliau is.

Pan sefydlwyd y strwythur perchenogaeth o dan Glas Cymru yn 2001, canolbwynt y strategaeth cydnerthedd ariannol hon oedd lleihau ein gerio. Mae gerio ychydig yn well na tharged y Bwrdd o 60% ar hyn o bryd ac mae'r gostyngiad hwn mewn gerio wedi creu swm cadarn o gronfeydd ariannol wrth gefn (a oedd yn £2.4bn ym mis Mawrth 2018). Er nad ydym yn gwmni rhestredig, rydym yn dilyn Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU gymaint â phosibl ar gyfer cwmni cyfyngedig drwy warant.

Camau rheoli a lliniaru

- Mae cydnerthedd ariannol wedi'i gynnwys yn ein proses cynllunio busnes; mae hyn yn cynnwys rheolaethau rheoli risg cadarn, rhagamcanion ariannol a dadansoddiad sensitifrwydd, yn ogystal ag adolygiadau cyllidebol rheolaidd.
- Yn 2017/18 ystyriodd y Bwrdd mai cyfnod o hyd at 12 mlynedd oedd fwyaf addas er mwyn i'r Bwrdd asesu rhagolygon y Grŵp (mae hyn o fewn y cyfnod a gwmpesir gan ein proses cynllunio busnes gyfredol ac mae'n cwmpasu'r ddau gyfnod adolygu rheoleiddio nesaf, hyd at 2030).
- Rydym wedi egluro ein rheolaethau cyfredol o ran prisiau rheoleiddio hyd at 2020, wedi datblygu cynlluniau manwl ar gyfer y cyfnod rheoleiddio nesaf (AMP7) hyd at 2025, ac rydym hefyd yn datblygu cynlluniau amlinellol ar gyfer y cyfnod canlynol (AMP8) hyd at 2030 yng nghyd-destun ein dogfen cynllunio strategol "Welsh Water 2050".
- Rydym yn straen-brofi rhagolygon ein cynllun busnes yn erbyn senarios ariannol gwahanol sy'n cynnwys effaith amcangyfrifedig pob un o'n prif risgiau a nodwyd a'r ansicrwydd yn digwydd, yn unigol ac ar y cyd yn seiliedig ar asesiad y Bwrdd o'u tebygolrwydd a'u difrifoldeb. Rydym hefyd yn cyfuno'r effaith a ragwelir â senarios chwyddiant uchel ac isel a straen cost "cyffredinol" yn ystod y cyfnod.
- Mae'r Grŵp yn gweithredu mewn sector sefydlog gyda llifau arian parod rhagweladwy a rheoleiddiwr cefnogol; mae lefelau hyder buddsoddwyr wedi bod yn uchel yn hanesyddol ac nid yw newidiadau tebygol i'r amgylchedd rheoleiddio nac i brif risgiau'r Grŵp ei hun yn debygol o gael effaith sylweddol ar statws credyd y cwmni yn y dyfodol agos.
- Mae'r Grŵp yn cadw rhagolygon cadarn a gerio gwirioneddol o tua 60%, lefel gadarn o hylifedd a'r gallu i godi cyllid.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Pan gyhoeddwn ein datganiad dichonoldeb hirdymor ar gyfer 2019 ym mis Gorffennaf 2019, byddwn wedi gweld asesiad cychwynnol PR19 Ofwat sy'n cwmpasu'r cyfnod rhwng 2020 a 2025, sy'n rhoi mwy o eglurder i ni ar gyfer ein cynlluniau tymor canolig.	Yn mynd rhagddo

4.17 Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data (GDPR)

Mae ein busnes yn cadw swm anferth o wybodaeth bersonol am ein cwsmeriaid a'n cydweithwyr. Gwnaeth y Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data a'r Ddeddf Diogelu Data 2018 a gyflwynwyd ar 25 Mai y llynedd olygu bod angen i ni wneud rhywfaint o newidiadau i'r ffordd rydym yn delio â gwybodaeth bersonol ein cwsmeriaid a'n cydweithwyr, gan gynnwys newid systemau a rheolaethau.

Camau rheoli a lliniaru

- Gwnaeth tîm Prosiect GDPR gefnogi'r busnes drwy gydol y broses newid. Roedd hyn yn cynnwys sefydlu Grŵp Llywio GDPR a Bwrdd Rhaglen GDPR a oedd yn cynnwys aelodau o wahanol feysydd busnes.
- Penodwyd Swyddog Diogelu Data er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth ar draws y cwmni.
- Cyfunwyd yr ymgyrch gyfathrebu ar dri cham gan ganolbwyntio ar ymwybyddiaeth i ddechrau, yna teilwra ein negeseuon ac yn olaf feddwl am atgyfnerthu ac ymgorffori newid ar ôl mis Mai 2018.
- Rhoddwyd hyfforddiant i'r holl gydweithwyr ar e-ddysgu yn ogystal â hyfforddiant a oedd yn seiliedig ar senario wyneb yn wyneb i'r cydweithwyr perthnasol.
- Diweddarwyd y polisiau perthnasol a chrëwyd polisiau newydd lle y bo'n briodol.
- Mae'r holl newidiadau i systemau ers mis Mai 2018 wedi bod yn destun proses asesu'r effaith ar ddiogelu data a diogelwch gwybodaeth.

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Mae aelodau o Fwrdd Rhaglen GDPR wedi datblygu i fod yn Hyrwyddwyr GDPR yn eu meysydd busnes.	✓
Caiff sawl achos o dorri'r amodau Diogelu Data ei adrodd yn fisol i Dîm Gweithredol Dŵr Cymru a'r Tîm Rheoli Manwerthu a rhoddir argymhellion ar y camau i gydweithwyr atal hyn rhag digwydd a ffyrdd o'u hatgoffa mewn perthynas â phob achos y mae'r Swyddog Diogelu Data yn ei dderbyn am dorri'r amodau diogelu data.	✓

4.18 Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau

Mae'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn cyfeirio at y gwahaniaeth cyfartalog mewn cydnabyddiaeth ar gyfer dynion a menywod sy'n gweithio. Yn gyffredinol, mae menywod yn cael cyflog is na dynion yn y DU, er y gall hyn fod yn briodol i gyfran uwch o fenywod sy'n dewis galwedigaethau sy'n cynnig llai o wobriannol (e.e. gwaith gweinyddol).

Mae gofyn i gwmnïau tebyg i Dŵr Cymru sy'n gyflogwyr mawr, gyhoeddi eu bwlch cyflog rhwng y rhywiau a bwlch bonws rhwng y rhywiau.

Yn Dŵr Cymru, rydym yn credu mewn creu gweithlu amrywiol â chydaddoldeb rhywiol ac sy'n adlewyrchiad llawn o'r cwsmeriaid a'r cymunedau rydym yn eu gwasanaethu.

- Bydd hyn yn sicrhau y gallwn ddeall ac ymateb i'w hanghenion yn well - a chyflawni ein gweledigaeth o ennyn ymddiriedaeth cwsmeriaid bob dydd.
- Mae'n croesawu ffyrdd o feddwl newydd o gronfa ehangach o dalent, sy'n angenrheidiol ac yn briodol i fusnes modern sy'n darparu'r gwasanaethau mwyaf hanfodol er mwyn wynebu heriau heddiw a pharatoi ar gyfer y dyfodol.
- Fel un o'r cyflogwyr mwyaf yng Nghymru, rydym yn cydnabod y ffaith ein bod yn ddylanwadol ac y dylem arwain drwy esiampl i greu diwylliant cynhwysol sy'n helpu pawb i deimlo y caiff eu cyfraniad ei werthfawrogi ac y gallant gyflawni eu llawn botensial - ni waeth beth fo'i rhyw, oedran, hil, anabledd, iaith neu gyfeiriadedd rhywiol.

Camau rheoli a lliniaru

- Gwnaethom gyhoeddi Adroddiad ar Gyflog y Rhywiau ym mis Ebrill 2018 (a byddwn yn cyhoeddi un arall ym mis Ebrill 2019) sy'n nodi'r manylion am broffil y dynion a'r menywod sy'n gweithio ar draws y cwmni, Tîm Gweithredol Dŵr Cymru a'r Bwrdd.
- Mae ein hadroddiad a gyhoeddwyd yn nodi bod ein bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn llawer is na'r cyfartaledd cenedlaethol, ond rydym yn ymrwymedig i leihau'r bwlch ymhellach drwy amrywiaeth o fentrau er mwyn sicrhau nad oes unrhyw fwlch cyflog rhwng dynion a menywod.
- Rydym wedi gwneud cynnydd da mewn blynyddoedd diweddar i hyrwyddo amrywiaeth ar bob lefel ac mewn pob math o rolau yn y cwmni. Derbyniom wobri Cyflogwr y Flwyddyn yn 2017 gan elusen cydraddoldeb Cymru, Chwarae Teg i gydnabod hyn.
- Cadarnhaodd y Prif Weithredwr a Chyfarwyddwr Pobl a Newid fod y wybodaeth yn yr adroddiad ar y Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau yn gywir ac wedi'i baratoi yn unol â Rheoliadau 2017 Deddf Cydraddoldeb 2010 (Gwybodaeth am y Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau).

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Ymgysylltu â phobl ifanc - Byddwn yn defnyddio ein rhaglen Allgymorth Addysg i gynnal gweithdai sy'n galluogi pobl ifanc i ddatblygu'r sgiliau sy'n berthnasol i'n busnes, drwy ein hadnodd Bagloriaeth Cymru dynodedig. Byddwn yn annog ein harweinwyr a'n darpar reolwyr i fentora cyfranogwyr sy'n ferched er mwyn helpu i ddatblygu eu diddordeb mewn gweithio yn ein diwydiant.	Yn mynd rhagddo

Gwelliannau	Cwblhawyd (✓) neu'n 'Mynd rhagddo'
Hyrwyddo Amrywiaeth - Byddwn yn cefnogi gweithgareddau er mwyn sicrhau ein bod yn cadw talent sydd eisoes yn bodoli ac yn parhau i ddenu menywod newydd i ddatblygu a dilyn gyrfaedd ym maes gwyddoniaeth, technoleg, peirianeg a mathemateg (STEM) yn Dŵr Cymru - gan gynnwys drwy ein rhaglenni prentisiaethau a graddedigion llwyddiannus. Byddwn yn parhau i gefnogi menywod drwy gydol eu gyrfaedd gyda Dŵr Cymru. Yn 2018, gwnaethom ymuno â Grŵp Amrywiaeth Sgiliau'r UE i rannu a gwrando ar syniadau cwmnïau ar draws y sector ynni a chyfleustodau.	Yn mynd rhagddo
Gweithio mewn partneriaeth - Byddwn yn parhau i weithio, dysgu a meincodi ein hunain drwy weithio mewn partneriaeth gydag academyddion blaenllaw a sefydliadau megis Chwarae Teg a Women in Science and Engineering (WISE) ar gydraddoldeb rhywiol ac yn gwneud addewid i gefnogi mentrau megis ymgyrch 'Working Forward' Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol.	Yn mynd rhagddo
Cydraddoldeb ac Amrywiaeth – Gwnaethom dreialu modiwl e-ddysgu newydd yn 2018 ar gyfer cyflogeion yng ngogledd Cymru, a gaiff ei ddarparu ar gyfer ein holl gyflogeion yn 2019. Mae'n cwmpasu pwysigrwydd cydraddoldeb, amrywiaeth a chydabod rhagfarn anymwybodol a bydd yn cyfeirio cyflogeion at ein Cod Ymddygiad am ragor o ganllawiau. Cymerodd ein holl arweinwyr ran mewn gweithdy rhagfarn anymwybodol er mwyn trafod pwysigrwydd gwneud penderfyniadau gwrthrychol yn y gwaith.	Yn mynd rhagddo

4.19 Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu

Cyflwynodd Ofwat yr egwyddorion arweinyddiaeth bwrdd, tryloywder a llywodraethu yn ogystal ag egwyddorion ategol cwmnïau daliannol yn 2014. Ers cyflwyno'r egwyddorion yn 2014, mae Ofwat yn ystyried y gwnaed rhywfaint o welliannau yn nhrefniadau llywodraethu cwmnïau, ond bod datblygiadau yn y sector a'r economi ehangach wedi atgyfnerthu rôl bwysig llywodraethu corfforaethol effeithiol ac arweinyddiaeth bwrdd cadarn er mwyn llywio safonau uchel ac ymgymryd â swyddogaethau cwmnïau dŵr rheoledig. Mae ymddygiad corfforaethol gwael a rhai methiannau sylweddol yn y gwasanaeth wedi tanseilio ymddiriedaeth yn y sector. Gwnaeth y datblygiadau hyn annog Ofwat i ailedrych ar yr egwyddorion arweinyddiaeth bwrdd, tryloywder a llywodraethu.

Gwnaethant gyflwyno fframwaith arfaethedig ym mis Gorffennaf 2018 i roi'r ymreolaeth a'r hyblygrwydd i gwmnïau fod yn llwyr gyfrifol ac atebol am eu hymddygiadau gan adlewyrchu eu hamgylchiadau personol ar yr un pryd. Yn seiliedig ar bwysigrwydd yr egwyddorion hyn i'r sector, trafododd Ofwat hefyd rwymedigaeth drwyddedu newydd a fyddai'n gorfodi pob cwmni i ddilyn yr egwyddorion ac ystyried rhwymedigaethau pellach ar gyfer cyfansoddiad bwrdd y cwmni.

Roedd casgliadau Ofwat ym mis Ionawr 2019 ar egwyddorion arweinyddiaeth bwrdd, tryloywder a llywodraeth yn cynnwys amod trwydded drafft. Pan fydd Ofwat yn trafod "yr egwyddorion", maent yn cyfeirio at yr amcanion cyffredinol, canllawiau a'u dull cyffredinol i asesu cydymffurfiaeth.

Mae trefniadau llywodraethu corfforaethol cadarn yn ategu'r gwerthoedd a bennir gan y Bwrdd, ac yn cefnogi fframwaith gwneud penderfyniadau'r Grŵp. Gan nad ydym yn gwmni rhestredig nid oes rhaid i ni gydymffurfio â Chod Llywodraethu Corfforaethol y DU, ond gwnawn hynny'n wirfoddol hyd y bo'n gymwys ar sail ein model perchenogaeth.

Mae Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU yn amlinellu safonau arfer da o ran arweinyddiaeth, effeithiolrwydd y Bwrdd, atebolrwydd, cydnabyddiaeth a chysylltiadau â Rhanddeiliaid. Er bod y Cod yn fwy cymwys i gwmnïau y mae eu cyfranddaliadau wedi'u rhestru ar Gyfnewidfa Stoc Llundain, ceisiwn ddilyn ysbryd y Cod a'r egwyddorion ynddo.

Fodd bynnag, mae Ofwat yn ystyried nad yw eu dull o gwblhau adroddiadau yn cydfynd â dull "cydymffurfio neu egluro" Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU, lle y mae cwmnïau naill ai'n cydymffurfio â darpariaeth neu'n egluro pam nad ydynt yn cydymffurfio. Yn hytrach, rhaid i gwmnïau gyflawni'r amcanion a nodi'r dull a ddefnyddiwyd i'w cyflawni. Dylai'r cwmnïau ystyried y darpariaethau a chyfeirio atynt wrth egluro'r dull a ddefnyddiwyd i gyflawni eu hamcanion. Mae hyn yn sicrhau bod y cwmnïau yn gallu penderfynu ar sut i gyflawni'r amcanion yn y ffordd sydd fwyaf addas i'w hamgylchiadau a bod yn gyfrifol am y penderfyniadau hynny.

Gofynnodd Ofwat am ganiatâd gan yr holl gwmnïau ar gyfer yr addasiadau arfaethedig i'r drwydded. Mae Bwrdd Dŵr Cymru wedi rhoi caniatâd iddynt. Roedd y cam hwn yn ymgynghoriad anffurfiol cyn yr ymgynghoriad statudol ffurfiol yn nes ymlaen yn ystod gwanwyn 2019.

Bydd egwyddorion 2014 yn parhau i fod ar waith tan fis Ebrill 2019, a bydd y cwmnïau yn adrodd yn eu herbryn yn eu hadroddiadau perfformiad blynyddol ar gyfer 2019. Disgwylir i'r esboniadau fod yn "effeithiol, hygyrch a chlir". Bydd Ofwat yn darparu mwy o ganllawiau yn eu hysbysiad gwybodaeth blynyddol sy'n nodi'r disgwyliadau i gwmnïau wrth lunio eu hadroddiadau blynyddol.

Yn eu hadroddiadau perfformiad blynyddol ar gyfer 2019, bydd Ofwat hefyd yn disgwyl i gwmnïau egluro'r camau y maent yn eu cymryd er mwyn sicrhau y gallant gyflawni amcanion yr egwyddorion newydd yn 2019 wrth symud ymlaen. Caiff ein Hadroddiad Perfformiad Blynyddol ar gyfer 2019 ei gyhoeddi ym mis Gorffennaf 2019.

Camau rheoli a lliniaru

- Paratoi dogfen yn amlinellu rhwymedigaethau gofynnol Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu Ofwat gan gynnwys y Gofynion Pontio ar gyfer Adroddiad Perfformiad Blynnyddol 2019.
- Bydd angen mapio rhwymedigaethau gofynnol Cod Llywodraethu Corfforaethol y DU yn erbyn Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu.
- Caiff yr adroddiad ei ddrafftio gan uwch reolwyr gyda chydgyssylltu gan Ddirprwy Ysgrifennydd y Cwmni.
- Bydd y Cwnsler Cyffredinol ac Ysgrifennydd y Cwmni yn gweithredu fel golygyddion er mwyn sicrhau cysondeb a bod yr holl esboniadau yn "effeithiol, hygyrch a chlr".
- Sicrheir cydymffurfiaeth â thrwyddedau/cydymffurfiaeth reoliadol gan y Tîm Cyfreithiol.
- Adolygiad gan aelodau o'r Tîm Gweithredol a phroses wirio sy'n cynnwys Archwilydd Ariannol y cwmni.
- Adolygir y fersiwn ddrafft derfynol gan y Pwyllgor Archwilio cyn iddi gael ei hadolygu a'i chymeradwyo gan y Bwrdd, a'i chyflwyno i Aelodau fel rhan o'r Adroddiad Perfformiad Blynnyddol.

Gwelliannau	Cwblhawyd (v) neu'n 'Mynd rhagddo'
Caiff unrhyw ofynion penodol sy'n ymwneud â'r Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu sydd wedi'u cynnwys yng nghanllawiau Ofwat yn eu hysbysiad gwybodaeth blynnyddol (sy'n nodi'r disgwyliadau i gwmnïau wrth lunio eu hadroddiadau blynnyddol) eu hymgorffori i'w Rhestr Wirio ar gyfer Adroddiadau Perfformiad Blynnyddol, a gaiff ei chynnal gan y Tîm Rheoleiddio, cyn gynted ag y bydd Ofwat wedi cyhoeddi eu canllawiau.	Yn mynd rhagddo

5. Y CAMAU NESAF

Byddwn yn cyhoeddi crynodeb o ganlyniad y gweithgarwch sicrwydd hwn ar yr un pryd â'n Hadroddiad Perfformiad Blynyddol ym mis Gorffennaf 2019.

Bydd canlyniad ein gweithgarwch sicrwydd ar gyfer 2018/19 yn llywio'r Datganiad o Risgiau, Cryfderau a Gwendidau a'r Cynllun Sicrwydd Drafft ar gyfer 2019 a gyhoeddir yn yr hydref.

Mae'n bwysig ein bod yn parhau i adolygu pa wybodaeth sydd ei heisiau a'i hangen ar ein cwsmeriaid a rhanddeiliaid eraill. Mae angen i ni hefyd barhau â'n dull cymesur a thryloyw o ymdrin â'r gweithgareddau sicrwydd data a gynhelir gennym i roi hyder i'n cwsmeriaid a'n rhanddeiliaid ynghylch y wybodaeth a gyhoeddwn. I'r perwyl hwn byddwn yn parhau â'n hymrwymiad i sicrhau ein bod yn ymgysylltu'n rheolaidd ac yn effeithiol â'n rhanddeiliaid.

Gellir gweld manylion pellach am ein fframwaith sicrwydd cyffredinol a mynediad i'r holl ddogfennau sydd ar gael ar ein tudalen gwefan "[Ein Fframwaith Sicrwydd](#)".

ATODIAD 1 Newidiadau perthnasol ers cynllun 2016/17

Maes	2016/17	2017/18	2018/19	Sylwadau	Cyfeirnod	
	Wedi'i gynnwys yn y FAP				Adran	Atodiad
Adroddiad Perfformiad Blynnyddol	✓	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.1	2
Mesurau Perfformiad	✓	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid. Mae chwe mesur yn risgiau melyn (canolig/isel) o hyd. Y rheswm am hyn yw eu bod: - yn naturiol gymhleth ac mae angen barn oddrychol arnynt; - yn dibynnu ar ddata o ffynonellau allanol; a/neu - yn arwyddocaol o ran y cosbau ariannol a roddir os na fydd perfformiad yn cyrraedd y targedau a bennwyd ym Mhenderfyniad Terfynol 2014.	4.2	3
Gwasanaethau i Ddatblygwyr	✓	X	X	Ystyriwn fod gennym ddigon o gryfder yn y maes hwn ac nad yw'n gwarantu sicrwydd wedi'i dargedu. Roedd rhanddeiliaid yn hapus â'r dull gweithredu hwn pan ymgynghorwyd arno yn ein Cynllun Sicrwydd Drafft ar gyfer 2017/18.	Dd/G	
Adrodd Cylchrannol	✓	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.3	2
Diwygio'r farchnad manwerthu busnes	✓	X	X	Ystyriwn fod gennym ddigon o gryfder yn y maes hwn ac nad yw'n gwarantu sicrwydd wedi'i dargedu. Roedd rhanddeiliaid yn hapus â'r dull gweithredu hwn pan	Dd/G	

Maes	2016/17	2017/18	2018/19	Sylwadau	Cyfeirnod	
	Wedi'i gynnwys yn y FAP				Adran	Atodiad
				ymgynghorwyd arno yn ein Cynllun Sicrwydd Drafft.		
Cynlluniau Taliadau	✓	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.4	2
Cyhoeddiadau ar y Wefan	✓	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.5	2
Data Asesu Cost	X	✓	Dd/G	Gwnaeth Ofwat gynnwys y data asesu cost yn yr Adroddiad Perfformiad Blynyddol ar gyfer 2017/18.	Dd/G	
Cynllun Busnes Adolygiad Prisiau 2019	✓	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid. Mae'r maes hwn yn ymwneud â'r categori risg isel-canolog (melyn). Mae hyn oherwydd natur gymhleth a graddfa'r gofynion adrodd. Mae'r camau rheoli, y camau lliniaru a'r gwelliannau wedi'u cynllunio i sicrhau yr eir i'r afael â'r risgiau cysylltiedig.	4.6	2
Gwybodaeth am y Farchnad Bioadnoddau	X	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.7	2
Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr a Gwybodaeth am y Farchnad	X	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.8	2
Adroddiadau Ariannol Statudol	✓	✓	✓	Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.9	2
Cyfoeth Naturiol Cymru - Tablau Cydymffurfio (MD109)	X	✓	✓	Wedi'i lywio gan y Datganiad o Risgiau, Cryfderau a Gwendidau. Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.10	2

Maes	2016/17	2017/18	2018/19	Sylwadau	Cyfeirnod	
	Wedi'i gynnwys yn y FAP				Adran	Atodiad
Perfformiad, Arferion a Pholisïau Talu	X	✓	✓	Wedi'i lywio gan y Datganiad o Risgiau, Cryfderau a Gwendidau.	4.11	2
Ymgysylltu â Chwsmeriaid	X	✓	✓	Wedi'i lywio gan y Datganiad o Risgiau, Cryfderau a Gwendidau. Prosesau sicrwydd sefydledig ond pwysig i randdeiliaid.	4.12	2
Cysylltiadau a chwynion gan gwsmeriaid dibreswyl	X	✓	Dd/G	Wedi'i gynnwys yn adroddiad Dŵr Cymru.	Dd/G	
Ein Gwasanaethau â Blaenoriaeth i Gwsmeriaid sy'n Agored i Niwed	X	✓	✓	Mae'n bwysig i Randdeiliaid.	4.13	2
Adrodd i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr	X	X	✓	Mae'n bwysig i Randdeiliaid.	4.14	2
Cydnherthedd Corfforaethol	X	X	✓	Mae'n bwysig i Randdeiliaid.	4.15	2
Cydnherthedd Ariannol	X	X	✓	Mae'n bwysig i Randdeiliaid.	4.16	2
GDPR	X	X	✓	Mae'n bwysig i Randdeiliaid.	4.17	2
Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau	X	X		Mae'n bwysig i Randdeiliaid.	4.18	2
Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu	X	X		Mae'n bwysig i Randdeiliaid.	4.19	2

ATODIAD 2 Matrics Risg Effaith a Thebygolrwydd – Gweithgareddau Eraill

Gweithgareddau eraill		Symudiad Risg		
		2016/17	2017/18	2018/19
1	Adroddiad Perfformiad Blynysdol			
2	Gwasanaethau i Ddatblygwyr		Dd/G	Dd/G
3	Adrodd Cylchrannol			
4	Marchnad Manwerthu Busnes		Dd/G	Dd/G
5	Cynlluniau Taliadau			
6	Cyhoeddiadau ar y Wefan			
7	Cynllun Busnes Adolygiad Prisiau 2019	Dd/G		
8	Gwybodaeth am y Farchnad Bioadnoddau	Dd/G		
9	Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr a Gwybodaeth am y Farchnad	Dd/G		
10	Adroddiadau Ariannol Statudol	Dd/G		
11	Tablau Cydymffurfio Cyfoeth Naturiol Cymru	Dd/G		
12	Perfformiad, Arferion a Pholisïau Talu	Dd/G		
13	Ein Gwasanaethau â Blaenoriaeth i Gwsmeriaid sy'n Agored i Niwed			
14	Ymgysylltu â Chwsmeriaid	Dd/G		
15	Cysylltiadau a Chwynion gan Gwsmeriaid Dibreswyl	Dd/G		Dd/G
16	Adrodd i'r Cyngor Defnyddwyr Dŵr	Dd/G	Dd/G	
17	Cydn berthedd Corfforaethol	Dd/G	Dd/G	
18	Cydn berthedd Ariannol	Dd/G	Dd/G	
19	GDPR	Dd/G	Dd/G	
20	Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau	Dd/G	Dd/G	
21	Egwyddorion Arweinyddiaeth Bwrdd, Tryloywder a Llywodraethu	Dd/G	Dd/G	

Nodyn – Nid oes angen i weithgarwch rhif 2 a 4 (Gwasanaethau Datblygwyr a Marchnad Fanwerthu Busnes) gael eu cynnwys mwyach yn y Cynllun Sicrwydd. Gweler Cynllun Sicrwydd Terfynol 2017/18 am ragor o wybodaeth.

④

③

②

①

1 – 5 – 10 – 16 -18 - 21

7

3 – 6 – 13- 14-15-17- 19 - 20

11

2-4

8 - 9

12

①

②

③

④

Sgôr Effaith

Sgôr Tebygolrwydd

ATODIAD 3 Matrics Risg Effaith a Thebygolrwydd – Mesurau Perfformiad

		Symudiad Risg			
Mesur Perfformiad		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
A1a	Dŵr yfed diogel				
A1b	Cydymffurfiaeth barthol gymedrig				
A2	Derbynioldeb i Gwsmeriaid				
A3	Dibynadwyedd y cyflenwad				
B1	Tynnu dŵr i'r ddefnyddio				
B2	Trin dŵr gwastraff				
B3a	Atal digwyddiadau sy'n ymwneud â llygredd (Cat 1,2 a 3)				
B3b	Atal digwyddiadau sy'n ymwneud â llygredd (Cat 3 yn unig)				
C1	Ymateb i newid yn yr hinsawdd				
C2	Ôl troed carbon				
D1	Dull cymell gwasanaeth				
D2	Gwasanaethau i gwsmeriaid sydd mewn perygl				
D3	Eiddo lle bu llifogydd yn ystod y flwyddyn				
D4a	Bodddhad cwsmeriaid dibreswyl %				
D4b	Sgôr bodddhad cwsmeriaid dibreswyl				
D5	Ennyn ymddiriedaeth cwsmeriaid				
E1	Biliau fforddiadwy				
E2	Cymorth i gwsmeriaid dan anfantais				
F1	Defnyddioldeb Asedau				
F2	Gollyngiadau dŵr				
F3a	Gwydnwch asedau (dŵr)				
F3b	Gwydnwch asedau (Gwastraff)				
G1	Digwyddiadau RIDDOR iechyd a diogelwch				
G2	Cymhwysedd i gyflawni'r rôl				
H2	Effeithlonrwydd Cyllid - Statws credyd				
SC1	Drwgddyledion				
SC2	Sgôr hyrwyddo net				
SC3	Cwynion				

④

A1a-A1b-
B2- D1

③

A2-A3-B1-
B3a-B3b-
E1-E2-H2-
SC3

②

D2-SC1

①

SC2-G2

F1- F3a-G1

D3-F2-F3b

C1-C2-D4a-
D4b-D5

Sgôr Tebygolrwydd

①②③④